

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Sandnerové a soudkyň Mgr. Ivety Postulkové a JUDr. Petry Kamínkové v právní věci

žalobců:

- a) **Obec Boršov**, IČO 00373648
sídlem Boršov 17, 588 05 Dušejov
- b) **Obec Cejle**, IČO 00488615
sídlem Cejle 100, 588 51 Batelov
- c) **Městys Dolní Cerekev**, IČO 00285765
sídlem Dolní Cerekev 107, 588 45 Dolní Cerekev,
- d) **Obec Hojkov**, IČO 00373699
sídlem Hojkov 64, 588 05 Dušejov
- e) **Obec Milíčov**, IČO 00373826,
sídlem Milíčov 56, 588 05 Dušejov
- f) **Obec Mirošov**, IČO 00373834,
sídlem Mirošov - Jedlov 10, 588 05 Dušejov
- g) **Obec Rohozná**, IČO 00286516
sídlem Rohozná 113, 588 44 Rohozná u Jihlavy
- h) **Městys Nový Rychnov**, IČO 00248738
sídlem Nový Rychnov 87, 394 04 Nový Rychnov
všichni zastoupeni Mgr. Et Bc. Lubošem Klimentem, advokátem
sídlem Ždírec 99, 588 13 Polná

proti
žalovanému: **Ministerstvo životního prostředí**
sídlem Vršovická 1442/65, 100 10 Praha 10

za účasti osoby

Shodu s prvopisem potvrzuje M. P.

na řízení zúčastněné: **Správa úložišť radioaktivních odpadů**, IČO 66000769
sídlem Dlážděná 6, 110 00 Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí ministra životního prostředí ze dne 17. 4. 2025, č. j. MZP/2025/290/289,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalobci nemají právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému se náhrada nákladů řízení nepřiznává.
- IV. Osoba zúčastněná na řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět přezkumu

- 1. Žalobou napadeným rozhodnutím ministr životního prostředí (dále jen „ministr“) ve výroku III. zamítl rozklad žalobců a potvrdil rozhodnutí ministerstva životního prostředí (dále jen „MŽP“ nebo „ministerstvo“) ze dne 25. 10. 2024 č. j. MZP/2023/560/383 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“ nebo „rozhodnutí MŽP“).
- 2. Prvostupňovým rozhodnutím ministerstvo na základě žádosti Správy úložišť radioaktivních odpadů (dále jen „SÚRAO“ nebo „osoba zúčastněná na řízení“) stanovilo žadateli v souladu s § 4a odst. 6 ve spojení s § 22a odst. 1 zákona č. 62/1988 Sb., o geologických pracích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o geologických pracích“ nebo „geologický zákon“) průzkumné území Hrádek pro zvláštní zásahy do zemské kůry (dále jen „PÚ ZZZK“) pro zjištění vhodných geologických, strukturních, hydrogeologických, geomechanických a geochemických podmínek pro možnost vybudování podzemního úložiště vyhořelého jaderného paliva a ostatních radioaktivních odpadů – lokalita „Hrádek“.

II. Žalobní body

- 3. Námitky žalobců uplatněné v podané žalobě lze rozdělit do těchto žalobních bodů:
- 4. V *prvním žalobním bodu* žalobci namítají nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí.
- 5. Žalobci uvádí, že ministr v napadeném rozhodnutí odkazuje na nepřezkoumatelné prvostupňové rozhodnutí. Poukazují na četnou judikaturu Nejvyššího správního soudu (příkladmo rozsudky NSS ze dne 5. 12. 2017, č. j. 2 As 196/2016-123, ze dne 23. 6. 2014, č. j. 8 As 27/2013-93, ze dne 17. 12. 2010, č. j. 7 As 70/2009-190, či ze dne 29. 3. 2013, č. j. 8 Afs 41/2012-50) i Ústavního soudu (příkladmo nálezy ze dne 20. 6. 1996, sp. zn. III. ÚS 84/94, či ze dne 21. 10. 2004, sp. zn. II. ÚS 686/02).
- 6. Ministr se rovněž nevypořádal s rozkladovými námitkami, a to buď vůbec, nebo nedostatečně.
- 7. Žalobci namítají, že se ministr nezabýval otázkou rozporu průzkumu s veřejnými zájmy ve smyslu § 4a odst. 6 geologického zákona. Žalobci s ministrem nesouhlasí, že posouzení kolize veřejného zájmu na stavbě hlubinného úložiště (dále též „HÚ“) a veřejného zájmu na

Shodu s prvopisem potvrzuje M. P.

ochraně národního zdroje pitné vody, jde nad rámec správního řízení a nevztahuje se k předmětu řízení – stanovení průzkumného území. Žalobci poukazují na rozhodnutí NSS, který v řízení, které by se dalo označit za podobné s právě vedeným, deklaroval: „*Jen pokud by již při přípravě průzkumu vyšlo najevo, že s největší pravděpodobností nebude možno v lokalitě, kde by měl průzkum proběhnout, trvalé úložiště vybudovat, je to důvodem k tomu, aby průzkumné území nebylo stanoveno a průzkum se neprovedl. Provádět geologický průzkum má totiž smysl jen v té lokalitě, kde naplnění účelu, pro který je prováděn, není vyloučeno.*“.

8. Postup správních orgánů, které se již ve fázi stanovení PÚ ZZZK odmítly vypořádat s věcnými námitkami týkajícími se samotného hlubinného úložiště, je rovněž v rozporu se zásadou minimalizace zásahů do práv a zájmů (§ 2 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád) a zásadou souladu s veřejným zájmem (2 odst. 4 správního řádu). Na podporu uvedeného žalobci odkazují na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2010, č. j. 7 As 70/2009-190, kde ve vztahu k vymezení předmětu řízení NSS uvedl, že podle ust. § 4a odst. 6 geologického zákona se posuzuje „*nejen zájem na dalším průzkumu, ale současně následné využití výhradního ložiska.*“ Jinými slovy je třeba zvažovat i následné využití výhradního ložiska, jinak by průzkum byl samoučelný. Rozhodnutí je proto nezákonné a věcně nesprávné a rovněž nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.
9. Nadto žalobci tvrdí, že daná lokalita není pro umístění podzemního úložiště vyhořelého jaderného paliva a ostatních radioaktivních odpadů vhodná. Stanovení průzkumného území je tak zcela zbytečné a s ohledem např. na ochranu zdrojů pitné vody i riskantní a fakticky vyloučené. K tomu žalobci nabídli důkazy, které však nebyly zohledněny. Konkrétně byly jako důkaz navrhovány: Zpráva Výzkumného ústavu vodohospodářského T. G. Masaryka, Zpráva Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti, v.v.i., vyjádření k vhodnosti lokality „Hrádek-Rohozná“, Dolní Cerekev, okr. Jihlava coby trvalého hlubinného úložiště jaderného odpadu od autora Prof. Ing. K. R., CSc., „Dokumentace ohrožitelných složek životního prostředí v prostorách plánovaného geologického průzkumu pro výstavbu hlubinného úložiště Hrádek – Rohozná, data Českého hydrometeorologického ústavu. Toliko na straně 17 napadeného rozhodnutí je posouzena „Strategie 2021 až 2030“, kterou MŽP označuje za jeden z hlavních dokumentů, které obce předložily. K tomu žalobci uvádí, že se nejednalo o klíčový dokument, který byl určen laické veřejnosti. Napadené rozhodnutí dále na straně 23 obsahuje úvahu MŽP, kde jsou uvedeny tři důkazní návrhy (vyjádření nezávislých institucí a nezávislý znalecký posudek), které však byly označeny za nadbytečné. Žalobci trvají na provedení navrhovaných důkazů, neboť bez jejich vypořádání je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné, navíc se tak jediným odborným podkladem stal posudek ČGS.
10. Žalobci namítají, že správní řízení bylo vedeno v rozporu se základními zásadami správního řízení, zejména byla porušena zásada zákonnosti či zásada rovnosti i právo na spravedlivý proces. Obce podaly prostřednictvím svého zástupce celkem tři podání – vyjádření ve věci samé (ze dnů 1. 6. 2023, 6. 9. 2023 a 18. 7. 2024), kde uvedly svůj náhled na věc; především namítaly postup v rozporu s platnou právní úpravou, nepoměrování veřejných zájmů, rozpor se státní politikou životního prostředí, postavení České geologické služby (dále jen „ČGS“) nikoli jako nezávislého odborného orgánu či rozpor s ochranou vodních zdrojů. Uvedené námitky nebyly řádně přezkoumány.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. P.

11. *Ve druhém žalobním bodu* žalobci namítají nezákonnost napadaného rozhodnutí.
12. Žalobci upozorňují na ust. § 4a odst. 6 geologického zákona, dle něhož ministerstvo žádost o stanovení průzkumného území zamítne zejména v případě, že průzkum je v rozporu se státní surovinovou politikou, státní politikou životního prostředí, zájmy obrany státu, zahraničními závazky státu nebo pokud další veřejný zájem převýší zájem na dalším průzkumu a následném využití výhradního ložiska. Žalobci proto trvají na tom, že správní orgán by měl v tomto řízení posuzovat celou záležitost komplexně se zohledněním všech kolidujících veřejných zájmů. Žalobci připomínají, že případný průzkum bude mít zásadní dopad do budoucích práv nejen obcí, ale i majitelů nemovitostí a mnohých dalších subjektů. Dle dotčených obcí tak jde o činnost, která bude mít dalekosáhlé důsledky nejen pro dotčené obce, ale i pro stát jako celek.
13. Žalobci dále poukazují na to, že Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 28. 3. 1996 (I. US 198/95, obdobně pak i v nálezu Pl. US 24/04 ze dne 28. 6. 2005) uvedl, že „*ne každý kolektivní zájem lze označit za veřejný zájem*“. Ústavní soud tedy naznačil, že veřejný zájem je třeba chápat jako takový zájem, který by bylo možno označit za obecný či obecně prospěšný, přičemž uspokojování kolektivních zájmů jistých skupin může být s obecnými zájmy společnosti v naprostém rozporu. V rozhodování o tom, zda jde v konkrétní věci o veřejný zájem či nikoliv, pak není v zásadě podstatné, jak velká, organizovaná či vlivná skupina lidí předmětný zájem hájí, ale zda lze tento zájem považovat za obecně prospěšný, což musí v průběhu správního řízení prokazatelně vyjít najevo. Jiný veřejný zájem je třeba nalézt v procesu rozhodování o určité otázce a nelze jej v konkrétní věci a priori stanovit a presumovat. Veřejný zájem tak do jisté míry představuje proměnlivou veličinu závislou na konkrétních podmínkách věci. Toho však v řízení nebylo dokázáno.
14. K určení veřejného zájmu dále žalobci namítají, že navrhovaný průzkum je v rozporu se Státní politikou životního prostředí (dále též „*SPŽP*“), jenž definuje prioritní oblasti životního prostředí, kterými jsou ochrana přírody, krajiny a biologické rozmanitosti, udržitelné využívání přírodních zdrojů, materiálové toky a nakládání s odpady, životní prostředí a kvalita života (snižování zátěže toxickými kovy, snižování zátěže ovzduší emisemi, hluk, omezování průmyslového znečištění a rizik) a ochrana klimatického systému Země a omezení dálkového přenosu znečištění. Je rozhodně v zájmu státu (tj. ve veřejném zájmu) chránit zdroje pitné vody a přírodu a krajinu před negativními vlivy okolí a vnějšími zásahy. Tento zájem státu by měl převážet i nad zájmem na stanovení průzkumného území v lokalitě Hrádek ve prospěch žadatele.
15. *Ve třetím žalobním bodu* žalobci vznášejí námitku podjatosti ministra a MŽP, zejména s ohledem na propojení žadatele jakožto „*nestranného*“ odborného poradního orgánu a žalovaného ministerstva, včetně jeho ministra motivovaného mj. politickými vodítky.
16. Námitka podjatosti MŽP vychází zejména ze skutečnosti, že SÚRAO jakožto žadatel v rámci řízení o stanovení PÚ ZZZK spolupracuje s ČGS, která je příspěvkovou organizací zřízenou MŽP, tedy správním orgánem příslušným k vedení řízení o stanovení PÚ ZZZK. Tato spolupráce mezi SÚRAO a ČGS se uskutečňuje na základě smlouvy o horizontální spolupráci ze dne 21. 12. 2021, č. SÚRAO: SO2021-110 (dále jen „*Smlouva o horizontální*“

Shodu s prvopisem potvrzuje M. P.

spolupráci“) zveřejněné v Registru smluv. Úzké propojení žadatele a příspěvkové organizace ČGS se promítlo i v umístění loga na žádosti o průzkum, což dle žalobců budí dojem možné zaujatosti rozhodujícího orgánu a je znepokojující zejména proto, že v rámci vedeného správního řízení ČGS vystupuje jako nezávislý odborný subjekt.

17. Žalobci připomínají i finanční hledisko, které spočívá v tom, že ČGS jako příspěvková organizace zřízená MŽP je finančně závislá na svém zřizovateli, byť ne zcela. Další finanční vztah vyplývá ze Smlouvy o horizontální spolupráci uzavřené mezi SÚRAO a ČGS, kde je upraveno „Finanční plnění Smluvních stran a systém vyrovnávání nákladů Smluvních stran“ (čl. 8.1.2. této smlouvy). Žalobci z existence finančního vztahu mezi SÚRAO a ČGS, který má vliv i na rozpočet MŽP dovozují, že MŽP se dostává do pozice, kdy nerozhoduje jako nestranný správní orgán, neboť na jeho rozhodnutí závisí zvýšení či snížení jeho vlastního rozpočtu. Pokud v probíhajícím správním řízení dojde ke schválení žádosti a lokalita Hrádek bude vybrána a zvolena jako vhodná pro provedení průzkumných prací a pro budoucí vybudování hlubinného úložiště, bude dále docházet k naplňování smlouvy a v přímé návaznosti bude ČGS od SÚRAO přijímat finanční prostředky za odvedené práce do svého rozpočtu. Existence takových okolností vytváří tlak. Tato situace je pro rozhodnutí nežádoucí a měla by být odstraněna. Dále žalobci poukazují na předčasnost spolupráce odrážející se v uzavřené Smlouvě o horizontální spolupráci a navrhuji, aby si soud vyžádal zprávy o všech činěných úkonech, společně s vyúčtováním za tyto poskytnuté úkony. Dle žalobců je dána vysoká míra podjatosti celého MŽP, z čehož žalobci dovozují nemožnost vydání prvostupňového rozhodnutí MŽP.
18. Žalobci vznesená námitka podjatosti ministra žalovaného vychází ze skutečnosti, že se v jeho případě jedná o politický zájem, neboť již dne 21. 12. 2020 bylo usnesením vlády ČR rozhodnuto o schválení návrhu zúžení počtu lokalit pro budoucí hlubinné úložiště na 4 preferované a informaci o dalším postupu prací k výběru dvou kandidátních lokalit, obsažených v části IV materiálu čj. 1528/20. Ve stejném usnesení byl mj. schválen i tříletý a dlouhodobý plán činnosti SÚRAO. Z uvedeného žalobci dovozují, že celé MŽP, ale i ministr čelí tlaku na propojení stavby nových bloků jaderných elektráren se stavbou hlubinného úložiště radioaktivních odpadů.
19. Žalobci následně popisují přijetí jednotlivých aktů Evropské unie v oblasti jaderné energetiky, z níž vyplývá, že stavba nových jaderných bloků znamená urychlenou stavbu hlubinného úložiště a inkorporaci evropské úpravy pro oblast jaderné energetiky do systému nakládání s radioaktivními odpady v České republice. Z uvedeného dle žalobců vyplývá, že ministr je sám vázán politickými rozhodnutími a míra pochybnosti o jeho nestrannosti je tedy dána možná ještě ve větší míře než u napadaného ministerstva. Pro žalobce je legislativním nedostatkem postoupení námítky podjatosti podjatému ministru. Tato situace je výsledkem absence zákonné úpravy a nezákonným vedením tohoto řízení dle geologického zákona.

III. Vyjádření žalovaného

20. V písemném vyjádření k žalobě žalovaný setrval na právních názorech uvedených v napadeném rozhodnutí a v plném rozsahu na ně odkázal.
21. K námitkám *v prvním žalobním bodu* proti nepřezkoumatelnosti rozhodnutí žalovaný uvedl, že formulace námitek stran nepřezkoumatelnosti nedostojí požadavkům v soudním řádu správním, neboť žalobci nikde nespecifikují, které námitky byly nedostatečně

vypořádány, v čem konkrétně spočívaly nedostatky. Žalovaný má naopak za to, že se v napadeném rozhodnutí zabýval všemi námitkami, pokud měly relevanci k účelu žádosti, tedy ke stanovení PÚ ZZZK a provedení geologických prací. Nadto ministerstvo v rozhodnutí vysvětlilo, proč se námitkami směřující mimo účel žádosti, tedy proti samotnému úložišti či proti výběru lokality pro úložiště, nezabývalo.

22. Žalobci tvrdí (shodně s námitkami ve správním řízení), že kdyby námitky byly řádně vypořádány a vzaty v potaz, nedošlo by k vydání napadeného rozhodnutí a stanovení PÚ ZZZK. Jako hlavní argument žalobci opakuji (viz rozklad), že žalovaný postupoval v rozporu s právní úpravou, když nepoměřoval veřejné zájmy, nezabýval se rozporem se státní politikou životního prostředí, ČGS nikoli jako nezávislým odborným orgánem a ochranou vodních zdrojů. K nutnosti ochrany vodních zdrojů národního významu žalovaný uvádí, že na tuto námitku bylo dostatečně reagováno, ať už v rozhodnutí ministerstva, či později v rozhodnutí MŽP. Z podané žaloby není zřejmé, které vodní zdroje národního významu mají žalobci na mysli. Jak bylo již v rozhodnutí MŽP uvedeno, v předmětné lokalitě se dle dosavadních výsledků geologických a hydrogeologických výzkumů jedná především o lokální zdroje vod z mělkého oběhu v deluviálních sedimentech, případně přípoверхových tektonicky či jinak rozrušených částech horninového masivu, které jsou obecně většinou dotovány atmosférickými srážkami. Předpoklad většího hlubšího oběhu vod v neporušeném horninovém masivu je fyzikálně nemožný. MŽP připomíná, že námitky, na které žalobci poukazují, jsou do značné míry mířeny ne vůči stanovení PÚ ZZZK, případně proti provádění geologických prací, nýbrž buď vůči výběru lokality, nebo přímo proti samotnému hlubinnému úložišti. Zároveň ministerstvo opakovaně zdůrazňuje, že právě provedením potřebných průzkumných prací má být detailně popsán jak samotný horninový masiv a jeho vlastnosti, tak i vlastnosti celého okolí včetně hydrogeologie a hydrologie.
23. K námitkám neposouzení veřejných zájmů podle § 4a odst. 6 geologického zákona a nesprávný postup správních orgánů v rozporu s platnou právní úpravou, žalovaný uvádí, že není pravdivé tvrzení žalobců, že ministerstvo v prvostupňovém rozhodnutí uvedlo, že není na místě tyto veřejné zájmy v současné době zvažovat a poměřovat, či že ministerstvo uvedlo, že kolizi veřejných zájmů řešit nebude; taková tvrzení jsou vytržena z kontextu a záměrně dezinterpretována. Ministerstvo uvedlo, že veřejné zájmy zvažovalo a poměřovalo jen s předmětem tohoto správního řízení a že je nepoměřovalo se záměrem výběru finální lokality nebo s vybudováním a provozem hlubinného úložiště. Poukaz na „národní“ zdroj pitné vody je uváděn hlavně na základě materiálu, který nechal vypracovat právní zástupce dotčených obcí a v němž chybí jakákoliv konkrétnější podpovrchová data, která jinak než provedením průzkumných prací nelze získat, a proto popsání tohoto „národního“ zdroje pitné vody vychází zejména z obecných teoretických znalostí. K pochopení celé problematiky chování jak povrchových, tak podzemních vod by právě mělo pomoci provedení zamýšlených průzkumných prací a monitoringu.
24. Žalobci dále namítají, že i samotné stanovení PÚ ZZZK může mít na obyvatele lokality negativní vliv, když již napadeným rozhodnutím byl vytvořen předpoklad pro zatížení území lidskou činností nad míru únosného a přípustného zatížení, což nebylo žalovaným vzato ve zřetel. Žalobci však nikde nespecifikují ony zmiňované vlivy, důsledky nebo škody, proto tyto obecné argumenty a námitky již dříve ministerstvo odmítlo s tím, že žalobci nemohou chtít po správním orgánu, aby si sám tyto dopady a důsledky vymyslel, taková úvaha by pak byla zcela jistě nepřezkoumatelná.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. P.

25. K námitce, že ministerstvo odmítlo provést řadu důkazů pro nadbytečnost a jedinou výjimku tvoří úvaha o dokumentu „Strategie 2021 až 2030“, který údajně ministerstvo označilo za jeden z hlavních dokumentů, jež dotčené obce předložily, žalovaný uvádí, že tento dokument samy dotčené obce, nikoli ministerstvo, označily ve svém vyjádření za klíčový (viz strana 4 vyjádření obcí). Zmiňované vyjádření prof. R. vyjadřuje, jak sám prezentuje, osobní názor autora., který je založen přednostně na teoretických či obecných znalostech, případně povrchových (či mělce podpovrchových) charakteristik širšího okolí a je vypracován především jako vyjádření k vhodnosti lokality coby trvalého úložiště jaderného odpadu. Autor se zde zabývá možnou kontaminací prostředí z dané výstavby či provozu trvalého hlubinného úložiště a lokalitu porovnává na základě podobnosti s dalšími plutonickými tělesy bez ověření těchto vlastností in situ. Žalovaný trvá na tom, že bez získání potřebných relevantních dat, kdy by byla lokalita hodnocena jen v teoretické rovině např. na základě možného výskytu propojených zvodnělých kolektorů bez jejich prokázání, by takovéto hodnocení bylo neobjektivní a zcela neakceptovatelné. Žalovaný znovu připomíná, že všechny důkazní návrhy žalobců měly přímou spojitost s výběrem lokality nebo se samotným hlubinným úložištěm, a nikoliv s předmětem řízení – PÚ ZZZK, proto je ministerstvo vyhodnotilo jako nadbytečné. Pro jednoznačné vyloučení předmětné lokality nejsou v současnosti dostatečná data. Ministerstvo odmítá i další tvrzení žalobců, že jediným odborným stanoviskem, ze kterého ministerstvo vycházelo, je posudek ČGS. Z argumentace žalobců není zcela zřejmé, který posudek ČGS mají na mysli. Jediné posudky ČGS, které byly v řízení dodány, byly zaslány právě žalobci, ačkoli se týkaly některých argumentů (dokumentů) ze strany žalobců, samo SÚRAO tyto posudky nezaslalo.
26. Žalovaný odmítá, že by postupem ministerstva došlo k jakémukoliv krácení práv žalobců, zvláště práva na spravedlivý proces.
27. Ke *druhému žalobnímu bodu* věnovanému nesprávné aplikaci ust. § 4a odst. 6 geologického zákona žalovaný odkázal na III. a IV. část prvostupňového rozhodnutí, kde MŽP uvedlo, že vycházelo především z dosavadní judikatury Nejvyššího správního soudu, konkrétně z rozsudku ze dne 15. 8. 2019, č. j. 9 As 121/2018-47. S ohledem na obsah tohoto rozsudku se návrhy žalobců žalovaný zabýval potud, pokud se tyto dotýkaly vlastní problematiky průzkumných prací spojených se zásahem do pozemku v konkurenci možných dotčených zájmů, nikoli však s konkurencí těchto zájmů s „následným využitím ložiska“, tedy ve smyslu specifik dané věci vybudováním HÚ.
28. Žalobci uváděná judikatura NSS, která zdůrazňuje povinnost ministerstva přihlížet při aplikaci § 4a odst. 6 geologického zákona k budoucímu využití ložiska, jež je předmětem průzkumu v rámci stanoveného průzkumného území, není podle žalovaného v tomto případě přílehlavá. MŽP se k této problematice vyjádřilo již v prvostupňovém rozhodnutí, a to v souvislosti s vymezením právního rámce při správních řízeních pro stanovení průzkumného území pro ložiskový průzkum a pro zvláštní zásahy do zemské kůry ve smyslu přiměřeného užití zákonných pravidel dle § 34 odst. 2 zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „*horní zákon*“), resp. obdobného užití dle § 22a odst. 1 geologického zákona.
29. K námitce rozporu navrhovaného průzkumu se Státní politikou životního prostředí, žalovaný uvádí, že ani Státní politika životního prostředí, ani Surovinová politika ČR neřeší

otázky spojené s vyhledáváním vhodné lokality hlubinného úložiště, stejně tak z těchto strategických dokumentů nelze vyvodit, že by stanovení PÚ ZZZK s nimi bylo v rozporu.

30. Ke *třetímu žalobnímu bodu* žalovaný uvádí, že pokud jde o námitku podjatosti MŽP postavenou především na spolupráci ČGS a SÚRAO, ve správních řízeních týkajících se geologie, ložisek, průzkumů atd. je běžnou praxí, že vlastní žádost pro žadatele buď kompletně vypracuje jiná organizace, nebo se na vypracování takové žádosti podílí (dodá např. potřebná odborná data). Tak tomu bylo i v jiných správních řízeních ohledně PÚ ZZZK, kdy žadateli byli jak soukromé organizace (GEOMIN), tak státní podnik DIAMO s.p. Žalobci tvrzená podjatost MŽP jakožto zřizovatele ČGS je dle žalovaného vykonstruovaná a zcela mylná. Pokud žalobci namítají, že ČGS vystupuje v řízení jakožto nezávislý odborný subjekt, opomíjí, že ČGS v řízení nevystupuje na straně ministerstva, ale přímo samotné SÚRAO. Ministerstvo si žádný posudek od ČGS neobjednalo a ani ze strany ČGS nebylo do řízení dodáno žádné vyjádření či stanovisko. Usuzují-li žalobci na základě průvodního dopisu ministerstva, ve kterém bylo oznámeno přijetí žádosti SÚRAO a kde v rozdělovníku byla uvedena i ČGS, k tomu žalovaný uvádí, že oznamování ČGS všech správních řízení (a následně rozhodnutí) v oblasti geologie, je běžnou praxí ministerstva a vyplývá z fungování ČGS jakožto vykonavatele státní geologické služby (pověřené mimo jiné i evidencí a archivací geologických prací). Posudky, které jsou zmiňovány žalobci, si objednalo SÚRAO jako odborné posouzení některých důkazů předložených žalobci. ČGS jakožto subjekt zodpovídající za výkon státní geologické služby disponuje nejen potřebným odborným personálem, ale i daty, jiný subjekt v rámci ČR ho tak může jen těžko zastoupit, a je tedy pochopitelné, že i při vypracování žádosti o stanovení PÚ ZZZK spolupracovala ČGS jako odborný garant. Ministerstvo na tomto postupu nevidí nic nezákonného, jedná se o spolupráci dvou smluvních subjektů. Domněnka zaujatosti ministerstva na výsledku řízení (resp. nedovolené propojenosti jednotlivých subjektů řízení) je vyvolána špatnou interpretací a nepochopením vztahů mezi SÚRAO, ČGS a ministerstvem, a to i po finanční stránce věci.
31. Argumentace žalobců týkající se finanční provázanosti SÚRAO, ČGS a ministerstva je značně zavádějící a svědčí pouze o neznalosti fungování státních orgánů a institucí. Žalovaný vysvětluje, že ministerstvo pracuje s rozpočtem schváleným vládou ČR. Jakékoli poplatky uhrazené na účet ministerstva (ať už poplatky za správní řízení, pokuty atd.) jsou následně odváděny do státního rozpočtu, a nejsou tedy majetkem nebo výdělkem ministerstva. Stejně tak případný příjem ČGS nemůže nijak ovlivnit již předem schválený rozpočet ministerstva potažmo rozpočet ČGS, navíc avizovaná částka, která je uvedena ve Smlouvě o horizontální spolupráci, představuje režijní náklady za práci provedenou ČGS, nejedná se tedy o „výdělečnou činnost“. Pokud v daném případě nedojde k vyčerpání schválených prostředků v rozpočtu ministerstva, vrátí se tyto zpět do státního rozpočtu. Zcela mylná je domněnka, že při případném nevyhovění žádosti dojde ke snížení rozpočtu příspěvkové organizace a tento úbytek bude muset být dorovnán a kompenzován ze strany zřizovatele. Žalovaný nesouhlasí s žalobci, kteří tvrdí, že je na ministerstvo vyvoláván tlak na výsledek rozhodnutí spočívající v hrozbě finanční ztráty resortu v důsledku zamítnutí žádosti. V obecné rovině – pokud je uzavřena smlouva o nějaké činnosti, za kterou je domluvena finanční odměna, jedná se o příjem jedné ze smluvních stran (v tomto případě příjem za provedené práce nad rámec fungování ČGS), pokud ale k realizaci smlouvy nedojde, tento příjem se nezmění automaticky ve ztrátu.

32. Dále žalovaný zdůrazňuje, že ČGS může vystupovat jako nestranný expertní a poradní subjekt, pokud o takový úkon ministerstvo požádá. Nicméně v daném případě vystupuje ČGS po boku SÚRAO právě za účelem vysvětlení odborné stránky věci. Tuto skutečnost ostatně potvrdil i zástupce ČGS na ústním jednání, kde vysvětlil, že logo ČGS na žádosti bylo umístěno z důvodu, že ČGS poskytla odborné podklady pro vypracování žádosti, která tak obsahuje celou řadu odborných argumentů vypracovaných zaměstnanci ČGS (geology). Logo ČGS na žádosti SÚRAO je tak nutné chápat jako určitou známku odbornosti a kvality zpracování žádosti.
33. Žalobci namítají rovněž podjatost ministra, u kterého existuje dle žalobců politický zájem na výsledku řízení. Žalovaný tuto argumentaci pokládá za smyšlenou, a protože se s ní již vypořádal, odkazuje na napadené rozhodnutí a rozhodnutí MŽP.

IV. Vyjádření osoby na řízení zúčastněné

34. V přípisu ze dne 15. 7. 2025 SÚRAO soudu oznámila, že bude v daném řízení uplatňovat práva osoby na řízení zúčastněné, a následně zaslala vyjádření k věci:
35. K námitkám nepřezkoumatelnosti správních rozhodnutí SÚRAO uvádí, že v žalobě není konkretizováno, jaké námitky, které měly relevanci pro dané řízení, nebyly vypořádány, resp. byly vypořádány nedostatečně. Žalovaný se s námitkami žalobců vypořádal dostatečným a odpovídajícím způsobem. Žalobci však uplatnili řadu námitek, které pro řízení o stanovení PÚ ZZZK neměly žádnou relevanci, neboť svým obsahem směřovaly proti umístění hlubinného úložiště v dané lokalitě, resp. proti strategii ČR pro oblast nakládání s radioaktivními odpady. Kromě toho byla řada námitek předčasná, a to s ohledem na skutečnost, že stanovením PÚ ZZZK nejsou povolovány konkrétní geologické práce, ty budou teprve předmětem projektu geologických prací, kdy bude nutné vypořádat se se všemi namítanými střety zájmů. Rozhodnutí je srozumitelné a je opřeno o dostatek důvodů a jako takové je i plně přezkoumatelné. Není povinností správního orgánu, aby se detailně vypořádal s obsáhlými námitkami žalobců, které se zjevně míjejí s předmětem řízení. Co se týká námitek nevhodnosti lokality Hrádek z geologického hlediska, pak právě na základě geologických prací v rámci stanoveného PÚ ZZZK budou na základě detailního geologického poznání lokality závěry o vhodnosti lokality potvrzeny či vyvráceny.
36. K námitkám nesprávného výkladu § 4a odst. 6 zákona o geologických pracích SÚRAO uvádí, že tento je v souladu s relevantní judikaturou Nejvyššího správního soudu. Závěry NSS lze zobecnit tak, že ve fázi stanovení PÚ ZZZK je třeba brát při porovnávání veřejných zájmů ve smyslu § 4a odst. 6 zákona o geologických pracích v úvahu jen ty veřejné zájmy, jež by mohly být dotčeny samotným prováděním průzkumu. V souladu s § 22a odst. 1 zákona o geologických pracích *„při vyhledávání a průzkumu území vhodného pro zvláštní zásah do zemské kůry podle zvláštních právních předpisů se postupuje obdobně jako podle § 4a a 4b.“* Z § 34 odst. 1 horního zákona vyplývá, že na zvláštní zásahy do zemské kůry včetně vyhledávání a průzkumu prováděného pro tyto účely se vztahují přiměřeně ustanovení § 11, 16, 17, 18, 23, 32, 33 a § 36 až 39 horního zákona, tj. ustanovení upravující ložiskový průzkum.
37. Žalovaný při výkladu uvedených ustanovení respektoval právní názor Nejvyššího správního soudu opakovaně vyslovený v jeho rozsudcích, podle něhož je nesprávný závěr, že správní orgány jsou povinny již ve fázi žádosti o stanovení PÚ ZZZK v etapě vyhledávání zvažovat při poměrování veřejných zájmů podle § 4a odst. 6 zákona o geologických pracích nejen

míru zájmu na dalším průzkumu, ale i míru zájmu na následném zamýšleném využití lokality. NSS ve své judikatuře zdůraznil odlišný cíl stanovení PÚ ZZZK a stanovení PÚ za účelem ložiskového průzkumu, současně kladl důraz na toliko přiměřenou aplikaci § 4a odst. 6 zákona o geologických pracích. SÚRAO odkazuje na rozsudky NSS ze dne 8. 11. 2018, č. j. 4 As 155/2018-63 („Rozsudek Čihadlo“), rozsudek ze dne 15. 8. 2019, č. j. 9 As 121/2018-47 („Rozsudek Kraví Hora“) a rozsudek ze dne 29. 5. 2020, č. j. 2 As 377/2018-61 („Rozsudek Hrádek“). Okolnost, že v předchozím případě měl geologický průzkum v etapě vyhledávání vést k zúžení počtu lokalit ze sedmi na čtyři a v současné situaci má geologický průzkum v téže etapě vést k zúžení počtu lokalit ze čtyř na dvě, na nichž bude následně pokračovat geologický průzkum ve vyšší míře podrobnosti v etapě průzkumu, nic nemění na plné použitelnosti závěrů v uvedené judikatuře NSS.

38. Ke zpochybnění veřejného zájmu SÚRAO dodává, že budoucí výstavba a zprovoznění HÚ je otázkou prvořadého veřejného zájmu. Zájem na bezpečném nakládání s radioaktivními odpady, či v širším smyslu např. zájem na zásobování energiemi pro všechny občany státu, pro jeho průmysl a sféru služeb, je bezesporu zájmem veřejným. S tím je spojena zákonem a mezinárodními smlouvami uložená povinnost státu vypořádat se se vzniklými radioaktivními odpady, a to bezpečným a udržitelným způsobem, tzn. podle všeobecně přijímaného stavu poznání formou hlubinného úložiště. Geologické práce, jejichž cílem je nalezení vhodného horninového masívu pro vybudování HÚ, jsou jednou z aktivit, která naplňuje povinnost státu stanovenou zákonem, právními předpisy Evropské unie a mezinárodními smlouvami.
39. SÚRAO nesouhlasí s námitkou nesouladu PÚ ZZZK se Státní politikou životního prostředí, neboť z žádné konkrétní části SPŽP tento nesoulad dovodit nelze a současně SÚRAO souhlasí se závěrem MŽP, že se tento strategický dokument (stejně jako Surovinová politika ČR) otázkami spojenými s vyhledáváním vhodné lokality HÚ nezabývá. V každém případě z nich nelze dovodit, že by stanovení PÚ ZZZK bylo s těmito strategickými dokumenty v rozporu.
40. SÚRAO dále zdůrazňuje, že při podání žádosti o stanovení PÚ ZZZK v souladu se svým statutem plní úkoly, které jsou SÚRAO uloženy státem v oblasti bezpečného nakládání s radioaktivními odpady, v souladu s Konceptí nakládání s radioaktivními odpady a s vyhořelým jaderným palivem v ČR, jakož i v souladu se schváleným plánem činnosti. Hlavní úkoly SÚRAO vyplývají z hlavního předmětu činnosti SÚRAO, který je vymezen v ustanovení § 113 odst. 4 zákona č. 263/2016 Sb., atomový zákon, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „atomový zákon“), přičemž dle § 113 odst. 4 písm. a) atomového zákona je jedním z hlavních úkolů SÚRAO „*příprava, výstavba, uvádění do provozu, provoz a uzavření úložišť radioaktivního odpadu*“. V souladu s § 108 odst. 1 věta první atomového zákona zpracovává MPO koncepci nakládání s radioaktivním odpadem a vyhořelým jaderným palivem, kterou pravidelně, nejméně jednou za 10 let, vyhodnocuje a v případě potřeby aktualizuje. V souladu s § 108 odst. 1 atomového zákona byla usnesením vlády č. 597/2019 ze dne 26. 8. 2019 schválena aktualizovaná Koncepce nakládání s radioaktivními odpady a s vyhořelým jaderným palivem v ČR (dále jen „Koncepce“). V souladu s Konceptí probíhá výběr lokality HÚ v několika fázích (etapách) postupného zužování počtu a plošného rozsahu lokalit, v nichž budou probíhat geologické práce v různé míře podrobnosti. Usnesením vlády č. 1350 ze dne 21. 12. 2020 o plánu činnosti Správy úložišť radioaktivních odpadů na rok 2021, tříletém

Shodu s prvopisem potvrzuje M. P.

plánu a dlouhodobém plánu a k přípravě hlubinného úložiště radioaktivního odpadu a vyhořelého jaderného paliva v České republice, vláda ve výroku I./2 schválila v návaznosti na dokončení multikriteriálního hodnocení devíti potenciálních lokalit pro umístění HÚ návrh zúžení počtu lokalit pro budoucí hlubinné úložiště na 4 perspektivní pro navazující práce (Březový potok, Horka, Hrádek a Janoch) a informaci o dalším postupu prací k výběru dvou kandidátních lokalit, obsažených v části IV materiálu č.j. 1528/20. Dále bylo ve výroku IV/1 usnesení vlády uloženo místopředsedovi vlády, ministrovi průmyslu a obchodu a ministrovi dopravy předložit vládě do 31. 12. 2030 návrh finální lokality a návrh záložní lokality pro budoucí hlubinné úložiště radioaktivního odpadu a vyhořelého jaderného paliva. Usnesením vlády ze dne 11. 1. 2023 byl pod č. j. 7/2023 schválen „Plán činnosti Správy úložišť radioaktivních odpadů na rok 2023, tříletý plán a dlouhodobý plán (dále je „Plán činnosti 2023“). Dle Plánu činnosti 2023 je pro čtyři vybrané lokality připravována návazná etapa prací za účelem získání dat z hloubky úložiště v režimu geologického výzkumu a průzkumu. Získání těchto dat je podmíněno nejen technickými možnostmi, ale především schválením průzkumného území pro zvláštní zásah do zemské kůry na dotčených lokalitách. Schválený Plán činnosti 2023 pak stanovil, že SÚRAO podá žádosti o stanovení průzkumných území na všech čtyřech potenciálních lokalitách pro hlubinné úložiště v první polovině roku 2023, což bylo rovněž naplněno. Průzkumné práce ve stanovených průzkumných územích budou probíhat za účelem definování vlastního horninového bloku pro potenciální umístění hlubinného úložiště a stanovení jeho vlastností. Geologické práce mají za úkol přinést data pro účely popisu a výběru finální a záložní lokality hlubinného úložiště.

41. SÚRAO nesouhlasí se zpochybňováním vhodnosti či bezpečnosti hlubinného úložiště. Upozorňuje na Směrnici Rady 2011/70/Euratom ze dne 19. 7. 2011, kterou se stanoví rámec Společenství pro odpovědné a bezpečné nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem (dále jen „směrnice 2011/70/Euratom“), dle níž platí, že *„na technické úrovni je v současnosti obecně uznávaným názorem, že nejbezpečnější a nejudržitelnější alternativou v konečné fázi nakládání s vysokoaktivním odpadem a vyhořelým palivem považovaným za odpad je hloubkové geologické ukládání.“* Ve směrnici 2011/70/Euratom je zdůrazněna *„morální povinnost zabránit nepřiměřenému zatížení budoucích generací spojenému s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem, včetně radioaktivního odpadu, který vznikne po vyřazení stávajících jaderných zařízení z provozu“*. Obdobně pak atomový zákon v § 108 odst. 2 stanoví zásadu, že s radioaktivním odpadem a vyhořelým jaderným palivem lze nakládat pouze tak, aby současným i budoucím generacím nebyla způsobena nepřiměřená technická, ekonomická a společenská zátěž. Řešení problému spočívajícího v nutnosti zajištění nakládání s vysokoaktivním odpadem a vyhořelým palivem je tedy slovy směrnice 2011/70/Euratom morální povinností ČR a nelze řešení tohoto problému odsouvat v čase a přenechávat tuto zátěž na budoucí generace. Naléhavá potřeba nalezení vhodné lokality HÚ za účelem jeho včasného zprovoznění plyne i z nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/1214 ze dne 9. 3. 2022, kterým se mění nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2021/2139, pokud jde o hospodářské činnosti v některých odvětvích energetiky, a nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2021/2178, pokud jde o specifické zveřejňování informací v souvislosti s těmito hospodářskými činnostmi (dále jen „Nařízení EK k Taxonomii EU“). Příloha č. 1, body 4.26 až 4.28 Nařízení EK k Taxonomii EU stanoví podmínky pro financování jaderné energetiky jako přechodného zdroje k nízkouhlíkové ekonomice. Jednou z podmínek Nařízení EK k Taxonomii EU je zprovoznění hlubinného úložiště v roce 2050. Vláda dne 11. 1. 2023 přijala usnesení vlády č. 24 „Vyhodnocení vlivu Nařízení Komise o Taxonomii EU pro oblast

jaderné energetiky do systému nakládání s radioaktivním odpadem v ČR“ (dále jen „*Vyhodnocení Taxonomie*“). Tato vládou schválená studie obsahuje rovněž optimalizaci harmonogramu přípravy hlubinného úložiště, a to s ohledem na plnění podmínek daných Nařízením EK k Taxonomii EU. Z Vyhodnocení Taxonomie pak vyplývá o to urgentnější potřeba pokračování v procesu vyhledávání vhodné lokality pro umístění HÚ.

42. K námitce systémové podjatosti SÚRAO uvádí, že jako žadatel v rámci řízení o stanovení PÚ ZZZK spolupracuje s ČGS, která je příspěvkovou organizací zřízenou MŽP, tedy správním orgánem příslušným k vedení řízení o stanovení PÚ ZZZK. Tato spolupráce mezi SÚRAO a ČGS se uskutečňuje na základě Smlouvy o horizontální spolupráci, což však nesvědčí o riziku systémové podjatosti. Podjatost je nutné zkoumat ve vztahu ke konkrétní úřední osobě. Ust. § 14 odst. 2 správního řádu vylučuje, aby námitka podjatosti vedla k vyloučení úřední osoby pouze na základě toho, že pochybnost o nepodjatosti úřední osoby je vyvolána jejím služebním poměrem nebo pracovněprávním nebo jiným obdobným vztahem ke státu nebo k územnímu samosprávnému celku. Jinými slovy, v souladu s § 14 odst. 2 správního řádu nelze namítat podjatost MŽP pouze z toho titulu, že všechny v úvahu přicházející úřední osoby jsou zaměstnanci MŽP. V souladu s § 131 odst. 4 správního řádu by měl být v případě vyloučení všech úředních osob správního orgánu nadřízeným správním orgánem pověřen správní orgán, jehož správní obvod sousedí se správním obvodem nezpůsobilého správního orgánu. Nicméně žádný správní orgán, jehož správní obvod sousedí se správním obvodem ve vztahu k MŽP, neexistuje, neboť se jedná o ústřední orgán státní správy. Závěr o systémové podjatosti MŽP by tedy vedl k absurdnímu důsledku, neboť by zde nebyl žádný jiný úřad věcně příslušný k vedení řízení o stanovení PÚ ZZZK, a tudíž by podle platné právní úpravy vůbec nebylo možné takové řízení vést. Absurdnost takového výkladu ostatně konstatoval Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku dne 21. 12. 2018, č. j. 4 As 302/2018 – 55 (bod 38). To samé platí i v projednávané věci, kdy vyloučení všech úředníků MŽP by znamenalo, že dané řízení vůbec nemůže proběhnout, neboť jiné MŽP neexistuje.

V. Další vyjádření účastníků a osoby na řízení zúčastněné

43. Žalobci v replíce ze dne 4. 10. 2025 setrvali na všech žalobních bodech. Ve vztahu k námitkám v prvním žalobním bodu se ohrazují proti tvrzení žalovaného, že „pouze rekapitulují“ námitky již vznesené v rozkladovém řízení. Žalobci mají právo opřít se o argumentaci, kterou správní orgán neuznal či ignoroval, přenést tyto vady před soud a nechat je podrobit přezkumu. Námitku nepřezkoumatelnosti napadených rozhodnutí žalobci doplňují odkazy na četnou judikaturu NSS a trvají na tom, že napadené rozhodnutí se s jejich námitkami nevypořádalo, neboť byly učiněny pouze obecné odkazy na stanoviska ČGS a interní posudky. Ministr v napadeném rozhodnutí opakovaně jen odkázal na odůvodnění prvostupňového rozhodnutí, což je v rozporu s § 89 odst. 2 správního řádu.
44. Žalobci opakují, že výklad žalovaného je v přímém rozporu s § 4a odst. 6 geologického zákona. Průzkumné území nelze stanovit, jestliže jiný veřejný zájem převažuje nad zájmem na provádění průzkumu. Žalobci doložili, že lokalita Hrádek je klíčovým zdrojem pitné vody nejen pro široký region, ale pro celou Českou republiku, přesto ministerstvo tyto podklady bagatelizovalo a označilo je jako „lokálního významu“. Řízení bylo vedeno bez právního rámce, neboť § 108 odst. 4 atomového zákona předpokládá přijetí zvláštního

zákona, tento zákon však nebyl dosud přijat. Je nepřijatelný závěr žalovaného, že postačí aplikace § 34 horního zákona. Jestliže zákonodárce výslovně předpokládá zvláštní zákon, absence takové úpravy není „nepatrnou nedokonalostí“, ale pravou mezerou v právu. Došlo k ignorování střetu veřejných zájmů. Byla porušena Aarhuská úmluva, když stanovení průzkumného území determinuje, kde bude potenciálně umístěno hlubinné úložiště; jedná se tedy o „ranou fázi“, kde účast veřejnosti je povinná (čl. 6 odst. 4 Aarhuské úmluvy). Žalobci poukázali na princip prevence, zakotvený v § 13 zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, který ukládá správním orgánům povinnost předcházet vzniku škod a ohrožení. Pokud existují důvodné pochybnosti o bezpečnosti zásadních vodních zdrojů, měl být průzkum zamítnut.

45. K námitce systémové podjatosti žalobci zdůrazňují, že prokázali, že ČGS je příspěvkovou organizací MŽP, není nezávislým odborným oponentem, je ekonomicky závislá na zakázkách od SÚRAO a vláda opakovaně deklarovala politický závazek vybudovat úložiště.
46. Žalovaný v duplice popírá, že by ve svém vyjádření k žalobě uvedl, že žalobci „pouze rekapitulují“ již vznesené námitky. Nicméně má za to, že s relevantními námitkami se v napadeném rozhodnutí dostatečně zabýval, případně uvedl, proč se některými námitkami nezabýval. Doplnuje, že prvostupňové rozhodnutí i rozhodnutí ministra o rozkladu tvoří jeden celek. Žalobci opět obecně odkazují na stanoviska ČGS a interní posudky, aniž by blíže upřesnili, o které posudky a stanoviska se jedná. Jak bylo uvedeno nejen v prvostupňovém rozhodnutí, ale i ve vyjádření k žalobě, jediné stanovisko ČGS, které bylo do správního spisu vloženo, bylo to, které zaslali sami žalobci.
47. K námitce mezery v právu žalovaný uvádí, že se zákonným rámcem řízení o stanovení PÚ ZZZK zabýval již v prvostupňovém rozhodnutí, a odmítá zjednodušené tvrzení žalobců, že se spokojil s tím, že postačí aplikace § 34 horního zákona. Předpokládaný speciální zákon č. 53/2024 Sb., o řízeních souvisejících s hlubinným úložištěm radioaktivního odpadu (dále jen „zákon o HÚ“), nabyl účinnosti k datu 1. 7. 2024. Předmětná žádost o stanovení PÚ ZZZK byla přijata před tímto datem a stejně tak bylo zahájeno správní řízení. Podle přechodného ustanovení § 9 odst. 1 zákona o řízeních souvisejících s hlubinným úložištěm radioaktivního odpadu se *„Řízení o stanovení průzkumného území pro zvláštní zásah do zemské kůry, jejichž předmětem je hlubinné úložiště, která nebyla pravomocně skončena přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se dokončí podle dosavadních právních předpisů“*, z čehož lze dovodit, že zde taková právní úprava existovala. Žalovaný je přesvědčen, že postupoval dle zákonů platných v době podané žádosti a podle platného zákonného rámce také rozhodl. Nadto znovu opakuje, že v průběhu správního řízení z vlastní iniciativy postupoval tak, jak předpokládal legislativní návrh zmíněného zákona o HÚ, přičemž ústní jednání bylo nařízeno s přítomností veřejnosti a konáno v městysi Dolní Cerekev (viz § 3 odst. 2 zákona o HÚ) ke konečné podobě návrhu poté, kdy bylo všem účastníkům řízení umožněno se podrobně seznámit s podklady řízení ve lhůtě 60, resp. 30 dnů (viz § 3 odst. 3 zákona o HÚ), které byly nadto žalovaným k žádosti dotčených obcí prodlužovány (viz § 3 odst. 4 zákona o HÚ). Žalovaný postupoval podle platného zákonného rámce a uvedeným postupem nemohlo dojít ke krácení procesních práv žalobců.
48. K nevypořádání střetu veřejných zájmů (ochrana vodních zdrojů) žalovaný uvádí, že žalobci se dopouštějí dezinterpretace, protože žalovaný několikrát uvedl, že nechce otázku ochrany vod bagatelizovat, zároveň má však stále za to, že v současné době není dostatek průkazných údajů k tomu, aby se o předmětné lokalitě dalo uvažovat jako o klíčovém či „národním zdroji“ vod.

49. K porušení Aarhuské úmluvy a porušení práva veřejnosti uvádí žalovaný, že ve správním řízení postupoval dle platného zákonného rámce, který mimo jiné řeší i otázku účastenství, kdy dotčené obce jsou účastníkem řízení a takto s nimi bylo i jednáno. Dotčená veřejnost nemůže z důvodu zákonem úzce vymezeného okruhu účastníků vystupovat jako přímý účastník řízení, nicméně žalovaný má za to, že dotčená veřejnost byla ve shodě s Aarhuskou úmluvou včas a dostatečně informována o předmětném záměru a zároveň mohla hájit své zájmy a práva (ať už samostatně - např. právo na informace, nebo prostřednictvím dotčených obcí). Na žádost dotčených obcí byla umožněna účast veřejnosti na ústním jednání, které je jinak neveřejné. Nelze tedy tvrdit, že by veřejnost byla v tomto řízení ignorována, a už vůbec nelze přijmout výtku o „vyloučení obcí z tohoto řízení“. K tomu žalovaný připomíná, že podle Ústavního soudu Aarhuská úmluva není přímým pramenem jakýchkoliv občanských práv či závazků, natož práv či svobod základních. Ustanovení Aarhuské úmluvy týkající se účastenství veřejnosti na některých rozhodovacích procesech nemají podle Ústavního soudu povahu self-executing, protože nemají přímý účinek a nelze z ní dovodit bezprostředně použitelné právo kohokoliv na účastenství v řízení (žalovaný odkazuje na nálezy Ústavního soudu Pl. ÚS 22/17, bod 96).
50. Osoba na řízení zúčastněná ve vyjádření k replice žalobců uvádí, že trvá na nedůvodnosti námítky nepřezkoumatelnosti a její přílišné obecnosti, neboť žalobci nekonkretizovali, které námítky pokládají za nedostatečně vypořádané. Žalobci v řízení uplatnili řadu irelevantních námitek, které směřovaly proti umístění HÚ v dané lokalitě, resp. proti strategii ČR pro oblast nakládání s radioaktivními odpady, a tudíž se mýjely s předmětem řízení.
51. K námitce neexistence právního rámce a pravé mezery v právu SÚRAO uvádí, že předmětná žádost byla podána před účinností zákona o HÚ, tj. před 1. 7. 2024. Žádost byla podána a posouzena podle platných a účinných právních předpisů, které řízení o stanovení PÚ ZZZK upravují, o mezeru v právu se nejedná. Postupy při stanovení průzkumného území pro ukládání radioaktivního odpadu v podzemních prostorech jsou upraveny v zákoně o geologických pracích, který zakládá účastenství dotčených obcí v řízení o stanovení PÚ ZZZK. Jeho aplikace není v § 108 odst. 4 atomového zákona nijak vyloučena. Právním předpisem, který upravuje podmínky pro projektování, provádění a vyhodnocování geologických prací, jejich kontrolu a sankce, je zákon o geologických pracích, a to s ohledem na vymezení předmětu úpravy v § 1. Předmětem úpravy obsažené v atomovém zákoně je mj. „*nakládání s radioaktivním odpadem a vyhořelým jaderným palivem*“ nicméně atomový zákon není právním předpisem, který by upravoval postupy při stanovení PÚ ZZZK za účelem provádění geologických prací. Atomový zákon je zákonem speciálním vůči hornímu zákonu, resp. vůči zákonu o geologických pracích – jedná se o právní normy, které mají každá zcela odlišný předmět úpravy a nelze v tomto směru hovořit o vztahu speciality či obecnosti. Stanovení PÚ ZZZK je řízením zahajovaným na základě žádosti a současně se jedná o proces upravený zákonem o geologických pracích, který rovněž přesně definuje podmínky, při jejichž splnění je žadateli PÚ ZZZK stanoveno. Správní orgán posuzuje žádost o stanovení PÚ ZZZK, zda splňuje náležitosti podle § 4 odst. 2, 8 zákona o geologických pracích. Zároveň je povinen posoudit, zda nejsou naplněny důvody pro zamítnutí žádosti vyplývající z ustanovení § 4a odst. 5, 6 zákona o geologických pracích, citovaný § 108 odst. 4 atomového zákona pak na povaze tohoto řízení ničeho nemění.
52. Dne 1. 7. 2024 nabyl účinnosti zákon o HÚ, nejedná se však o komplexní úpravu postupů

zmíněných v § 108 odst. 4 atomového zákona, ale dochází jím pouze k určitým modifikacím a k doplnění některých práv obcí a jejich občanů v řízení o stanovení PÚ ZZZK, která jsou jinak i nadále upravena v zákoně o geologických pracích. Na předmětné řízení se podle přechodného ustanovení § 9 odst. 1 zákon o HÚ nepoužije, nýbrž se toto řízení dokončí dle dosavadních právních předpisů. I přesto se uskutečnilo v jedné z dotčených obcí ústní jednání a současně byly obcím poskytnuty dostatečně dlouhé lhůty pro vyjádření v rámci řízení. Tedy, i kdyby bylo řízení zahájeno za účinnosti zákona o HÚ, nebyl by jeho průběh z hlediska možností hájení práv příznivější. Tudíž žalobci nemohli být ani hypoteticky zkráceni na svých právech.

53. K námitce nezohlednění veřejných zájmů SÚRAO uvádí, že obecně platí, že existence vodních zdrojů v rámci PÚ ZZZK je v zákoně o geologických pracích předvídána a není překážkou jeho stanovení, neboť se předpokládá před zahájením geologických prací zjišťování a řešení střetů zájmů, tedy i střetů zájmů se zájmy na ochranu vody. Projekt geologických prací musí být podle § 6 odst. 2 zákona o geologických pracích zpracován po seznámení se s výsledky dosavadních prací a také po zjištění případných střetů zájmů (viz § 22). Ust. § 6 odst. 3 zákona o geologických pracích pak stanoví, že k projektu geologických prací určité intenzity se z hlediska zájmů chráněných zvláštními předpisy vyjádří krajský úřad, v jehož správním obvodu mají být práce spojené se zásahem do pozemku prováděny. Z uvedeného vyplývá, že při projektování jsou zákonem o geologických pracích upraveny postupy orgánů státní správy, které zajišťují, aby nebyly porušeny zájmy chráněné zvláštními předpisy (mj. vodním zákonem, zákonem o ochraně přírody a krajiny). Detailní postup projektování geologických prací a řešení střetů zájmů chráněných zvláštními právními předpisy je pak upraven ve vyhlášce č. 369/2004 Sb., o projektování, provádění a vyhodnocování geologických prací, oznamování rizikových geofaktorů a o postupu při výpočtu zásob výhradních ložisek. Bez vyřešení střetu zájmu, tedy ani bez vyřešení střetu zájmu se zájmem na ochraně vodních zdrojů, resp. ochraně krajinného rázu, nelze žádné geologické práce provádět (§ 14 a § 22 zákona o geologických pracích).
54. K námitce porušení Aarhuské úmluvy, resp. k tvrzenému „ignorování veřejnosti“ SÚRAO uvádí, že dotčené obce v řízení o stanovení PÚ ZZZK jako účastníci správního řízení podle zákona o geologických pracích vystupovaly, tudíž měly možnost v plném rozsahu jako účastníci řízení hájit svá práva. Nadto Ústavní soud se k otázce porušení Aarhuské úmluvy v nálezu ze dne 26. 1. 2021, sp. zn. Pl. ÚS 22/17, vyjádřil tak, že Aarhuská úmluva není přímým pramenem jakýchkoliv občanských práv či závazků, natož práv či svobod základních. Ustanovení Aarhuské úmluvy týkající se účastenství veřejnosti na některých rozhodovacích procesech nemají podle Ústavního soudu povahu self-executing, protože nemají přímý účinek a nelze z nich dovodit bezprostředně použitelné právo kohokoliv na účastenství v řízení.
55. K námitce systémové podjatosti SÚRAO opakuje, že podjatost je třeba zkoumat ve vztahu ke konkrétní osobě, a odkazuje na rozsudek NSS ze dne 21. 12. 2018, č. j. 4 As 302/2018-55.

VI. Soudní přezkum

56. Před vlastním posouzením věci městský soud připomíná, že podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu soudy nemusí nutně reagovat na každý dílčí argument uvedený v žalobě. Jejich úkolem je vypořádat se s obsahem a smyslem žalobní argumentace (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu, dále jen „NSS“ ze dne 3. 4. 2014 č. j. 7 As 126/2013-19). Podstatné je, aby správní soud v odůvodnění rozhodnutí postihl všechny stěžejní

Shodu s prvopisem potvrzuje M. P.

námítky účastníka řízení, což může v některých případech konzumovat i reakce na některé dílčí a související námítky (viz rozsudek NSS ze dne 24. 4. 2014 č. j. 7 Afs 85/2013-33). Soud rovněž může pro stručnost odkázat na část odůvodnění rozhodnutí správního orgánu, s nímž se ztotožňuje. Jak uvedl Ústavní soud, „není porušením práva na spravedlivý proces, jestliže obecné soudy nebudují vlastní závěry na podrobné oponentuře (a vyvracení) jednotlivě vznesených námitek, pakliže proti nim staví vlastní ucelený argumentační systém, který logicky a v právu rozumně vyloží tak, že podpora správnosti jejich závěrů je sama o sobě dostatečná“ (viz nálezn ze dne 12. 2. 2009 sp. zn. III. ÚS 989/08, bod 68; srov. též rozsudky NSS ze dne 12. 3. 2015 č. j. 9 As 221/2014-43, či ze dne 25. 2. 2015 č. j. 6 As 153/2014-108).

57. K žalobním námitkám soud uvádí, že žalobci při jejich konstrukci převážně opomíjí skutečnost, že se obdobnými námitkami již zabýval žalovaný i ministr, a jen v omezené míře reagují na závěry, které byly žalovaným i ministrem k obsahově odpovídajícím námitkám vysloveny v odůvodnění prvostupňového a žalobou napadeného rozhodnutí. V případech, kdy žalobce formuluje žalobní body tak, že nereaguje na odůvodnění napadeného rozhodnutí, v němž se správní orgán s předmětným okruhem námitek přezkoumatelně vypořádal, žalobce značně snižuje svou šanci na procesní úspěch, neboť soud za něho nemůže domýšlet další argumenty. Městský soud tedy konstatuje, že pokud žalobci v žalobních bodech neprezentují dostatečně konkrétní názorovou oponenturu vedoucí ke zpochybnění závěrů správního orgánu, nemusí pak soud hledat způsob pro alternativní a originální vyjádření závěrů, k nimž již správně dospěl správní orgán (podrobněji srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 11. 2014 č. j. 6 As 54/2013-128).
58. Vzhledem k tomu, že účastníci řízení k výzvě městského soudu nevyjádřili nesouhlas s rozhodnutím věci bez nařízení jednání, postupoval městský soud podle ust. § 51 odst. 1 s. ř. s. a o podané žalobě rozhodl bez nařízení jednání.
59. Soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí v rozsahu uplatněných žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní; dále jen „s. ř. s.“), a vycházel přitom ze skutkového i právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).
60. Po seznámení se se správním spisem a po zhodnocení jeho obsahu a z něj vyplývajících rozhodných skutečností dospěl městský soud k závěru, že žaloba není důvodná.
61. Soud se nejprve věnoval námitkám zaměřeným na nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí, neboť případné nepřezkoumatelnosti je soud povinen přihlížet i z úřední povinnosti a v případě, že by napadené rozhodnutí bylo nepřezkoumatelné, bylo by předčasné se jím zabývat věcně.
62. Městský soud připomíná, že nepřezkoumatelnost není projevem nenaplněné subjektivní představy žalobců o tom, jak podrobně by mělo být napadené rozhodnutí odůvodněno, ale objektivní překážkou, která soudu znemožňuje přezkoumat napadené rozhodnutí (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2017 č. j. 3 Azs 69/2016 - 24, a ze dne 27. 9. 2017 č. j. 4 As 146/2017-35). Zrušení rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost je vyhrazeno těm nejzávažnějším vadám rozhodnutí, kdy pro absenci důvodů či pro nesrozumitelnost skutečně nelze rozhodnutí meritorně přezkoumat (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2013 č. j. 1 Afs 92/2012-45, či ze dne 29. 6. 2017 č. j. 2 As 337/2016-64).
63. Městský soud není toho názoru, že by napadené rozhodnutí takovými vadami trpělo. Z odůvodnění prvostupňového i napadeného rozhodnutí, jež tvoří jeden celek, je zřejmé, z

Shodu s prvopisem potvrzuje M. P.

jakého skutkového stavu správní orgány vyšly, jak vyhodnotily pro věc rozhodné skutkové okolnosti a jak je následně právně posoudily. Z rozhodnutí vyplývají důvody, které vedly správní orgány k vyhovění žádosti osoby zúčastněné na řízení. Z uvedené argumentace je dostatečně zřejmé i to, proč správní orgány dospěly k jimi uvedeným závěrům.

64. Soud ověřil, že správní orgány stran zjištění skutkového stavu vycházely především z žádosti o stanovení průzkumného území pro zvláštní zásahy do zemské kůry Hrádek a jejích příloh, tj. Příloha č. 1: Dokumenty, ze kterých vyplývají požadavky na provedení výběru lokality pro HÚ, Příloha č. 2: Přehled hlavních legislativních dokumentů, ze kterých vyplývá rozsah a posloupnost prováděných prací, Příloha č. 3: Výčet vybraných doposud provedených prací na lokalitě Hrádek a v oblasti geologických výzkumů k vyhledání vhodné lokality HÚ, Grafická příloha č. 1 (GP1): PÚ ZZZK Hrádek – topografický podklad 1:25 000, Grafická příloha č. 2 (GP2): PÚ ZZZK Hrádek – mapa střetu zájmů – geofaktory, ochrana přírody a krajiny 1:25 000, Grafická příloha č. 3 (GP3): PÚ ZZZK Hrádek – mapa střetu zájmů – technická infrastruktura 1:25 000), vyjádření k oznámení o zahájení správního řízení ve věci žádosti o stanovení průzkumného území „Hrádek“ odboru životního prostředí Magistrátu města Jihlavy ze dne 28. 4. 2023 a vyjádření k oznámení o zahájení správního řízení ve věci žádosti o stanovení průzkumného území „Hrádek“ odboru životního prostředí Městského úřadu Pelhřimov ze dne 18. 5. 2023, sdělení odboru životního prostředí a zemědělství Krajského úřadu kraje Vysočina ze dne 17. 5. 2023, vyjádření odboru výkonu státní správy VII Ministerstva průmyslu a obchodu ze dne 2. 5. 2023, souhlasného stanoviska Obvodního báňského úřadu pro území krajů Libereckého a Vysočina ze dne 29. 3. 2023, sdělení obce Boršov, obce Cejle, městysu Dolní Cerekve, obce Hojkov, obce Milíčov, obce Mirošov, obce Rohozná, městyse Nový Rychnov, 2. Alternativy, z. s. a L. F. námitky systémové podjatosti, doplnění žádosti o stanovení průzkumného území pro zvláštní zásahy do zemské kůry Hrádek na výzvu Ministerstva životního prostředí ze dne 31. 7. 2023. Spisový materiál byl dle soudu shromážděn v dostatečném rozsahu a stal se tak adekvátním podkladem pro vydání napadených rozhodnutí. K tomu soud dodává, že pro dané řízení není provádění jiného dokazování třeba, neboť ve správním spise byly shromážděny důkazní prostředky v dostatečné míře.
65. Žalobci jsou přesvědčeni, že již prvostupňové rozhodnutí je nepřezkoumatelné, neboť v něm nebyly dostatečně zohledněny námitky, které žalobci v řízení vznesli zejména ve vyjádřeních ze dnů 1. 6. 2023, 6. 9. 2023 a 18. 7. 2024. Tyto námitky se týkaly především postupu v rozporu s právní úpravou, kolize veřejných zájmů a systémové podjatosti ministerstva vyplývající z provázanosti žadatele SÚRAO a ČGS. Soud nesouhlasí s žalobci, že ministerstvo jejich námitky pominulo a dostatečně nevypořádalo.
66. Námitku nepřijatelnosti žádosti SÚRAO pro absenci právní úpravy ministerstvo vypořádalo na stranách 9 a 10 prvostupňového rozhodnutí. Vysvětlilo zde, že právní úprava platná a účinná v době podání žádosti umožňovala požádat o stanovení PÚ ZZZK, a uvedlo konkrétní zákonná ustanovení, podle nichž bylo postupováno.
67. Otázkou možného střetu veřejných zájmů se ministerstvo podrobně zabývalo na stranách 12 až 23 prvostupňového rozhodnutí. Ministerstvo nejprve zhodnotilo existenci a význam veřejného zájmu na hledání hlubinného úložiště. Dovodilo ho zejm. z usnesení vlády č. 597/2019, ze směrnice Rady 2011/70/Euratom, tedy i z nutnosti plnit mezinárodní závazky, dále z Koncepce nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem v ČR, dle níž je základní strategií České republiky pro zneškodnění vyhořelého jaderného paliva

jeho přímé uložení do hlubinného úložiště. Ministerstvo vyzdvihlo veřejný zájem na tom, aby bylo s radioaktivním odpadem nakládáno co nejbezpečnějším způsobem, přičemž právě hlubinné ukládání radioaktivního odpadu tomuto požadavku dostojí lépe než dosavadní povrchové ukládání. Ministerstvo rovněž zdůraznilo, že stanovení PÚ ZZZK má za cíl získání dat, nejedná se tak zatím o samotné výstavbě HÚ.

68. Potenciálně konkurenční veřejné zájmy ministerstvo rozebralo na stranách 15 až 23. Posoudilo nejprve význam socioekonomických vlivů PÚ ZZZK a zdravotních rizik. Poukázalo na to, že již ve fázi vytipování geologicky vhodných lokalit byla brána v potaz povaha těchto lokalit mj. z hlediska rozložení a hustoty osídlení (rovněž byla zohledněna zejm. území národních parků, CHKO nebo přiléhající ke státním hranicím). Tímto bylo preventivně vyloučeno, aby došlo ke střetu s veřejnými zájmy vysoké hodnoty. Povaha osídlení bude dále jedním z významných hodnotících kritérií ve fázi finálního výběru konkrétní lokality. Ve vztahu ke zdravotním vlivům PÚ ZZZK ministerstvo uvedlo, že požádalo SÚRAO o doplnění informací týkajících se výskytu radonu a SÚRAO doplnila hodnocení, z něhož vyplynulo, že vliv technických prací v rámci PÚ ZZZK na koncentraci radonu bude zanedbatelný, ministerstvo proto uzavřelo, že míra radonového rizika a její eventuální změny nejsou překážkou pro stanovení PÚ ZZZK.
69. Dále se ministerstvo zabývalo zájmem na ochraně přírody a krajiny, zejména povrchových a podzemních vod. Ministerstvo dle názoru soudu dostatečně podrobně, logicky soudržně a s oporou odborného posudku ČGS oponovalo výhradám, které byly obsaženy v dokumentu Strategie „2021-2030“ národních zdrojů pitné vody v lokalitě (Čertův) Hrádek, který sepsal Mgr. et Bc. Luboš Kliment (právní zástupce obcí, jež tento dokument v řízení předložily). Ministerstvo rovněž zdůraznilo, že SÚRAO se zaručila, že v rámci geologických prací budou využívány stávající vrty a nové vrty budou umísťovány s ohledem na proudění podzemní vody, nadto se souhlasem vlastníka. Ministerstvo uzavřelo, že riziko ohrožení podzemních a povrchových vod v důsledku průzkumných prací je minimální, a proto neshledalo, že by tento zájem mohl převážet nad zájmem na hledání vhodné lokality pro hlubinné úložiště. Prevence rizik bude navíc zajištěna vypracovaným projektem geologických prací, který bude respektovat všechny podmínky provádění těchto prací dle složkových zákonů. Řešení otázky vlivu samotného hlubinného úložiště na povrchové a podzemní vody je však zároveň jedním z cílů plánovaných průzkumných prací.
70. Dále se ministerstvo věnovalo zájmu na ochraně přírody. Zejména uvedlo, že hodnocení environmentálního vlivu stavby HÚ na životní prostředí a zdraví obyvatel (EIA) bude zpracováno po finálním výběru konkrétní lokality. Eventuální negativní vlivy průzkumných prací na krajinný ráz (zejm. umístění vrtných souprav, nádob na zachytávání odpadních vod při provádění vrtných prací, deponií ovzorkované horniny z průzkumných vrtů) budou vždy dočasné a SÚRAO je povinno uvést pozemky do původního stavu. Pokud jde o vliv na územní systém ekologické stability, ministerstvo uvedlo, že takto označené plochy smějí být využívány pouze tak, aby byla zachována jejich ekologická stabilita, zejm. zde nesmí být umísťovány stavby. Ministerstvo ve výroku prvostupňového rozhodnutí stanovilo podmínku č. 4, která SÚRAO ukládá povinnost respektovat prvky územního systému ekologické stability a plánovat práce spojené se zásahem do pozemku včetně dopravní obsluhy mimo tyto plochy vymezené v územních plánech obcí. Obdobné platí pro ochranu maloplošných zvláště chráněných území, významných krajinných prvků a zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů. Ministerstvo rovněž reagovalo na vyjádření žalobců z 18. 7. 2024, v němž obce odkázaly na Biologický screening vybraných lokalit pro umístění

HÚ, Lokalita Hrádek, Technická zpráva 719/2023. Ministerstvo poukázalo na to, že tento dokument nechal zpracovat sám žadatel (SÚRAO), který si je tak existence kolidujících veřejných zájmů na ochraně přírody a krajiny v lokalitě Hrádek vědom. Závěry v tomto dokumentu prezentované tedy budou využity při zpracování projektu geologických prací i při konečném hodnocení dané lokality.

71. Ministerstvo na straně 83 prvostupňového rozhodnutí posuzovalo rovněž možný střet se zájmem na ochraně zemědělského půdního fondu, zájmem prezentovaným ochrannými pásmy dopravní a technické (energetické) infrastruktury a s památkovou ochranou.
72. Ministerstvo dále reagovalo na vyjádření ze dne 1. 6. 2023, v němž žalobci požadovali nezávislé a odborné posouzení veřejných zájmů v dané lokalitě. Ministerstvo vysvětlilo důvody, pro které shledalo požadovaná stanoviska nezávislých institucí nadbytečným. Předmětem takovýchto posudků by totiž mělo být až samotné HÚ. Právě detailní poznání vlastností dotčené oblasti je zároveň jedním z cílů předmětných průzkumných prací.
73. Ministerstvo nepominulo ani námitku systémové podjatosti, na kterou reagovalo na straně 24 rozhodnutí.
74. Soud dospěl k závěru, že odůvodnění prvostupňového rozhodnutí je dostatečně podrobné, srozumitelné, podložené relevantními úvahami i potřebnými podklady a reaguje na námitky účastníků řízení vyčerpávajícím způsobem. Jeho věcnému přezkumu ze strany ministra ani soudu tak dle názoru soudu nebrání vada nepřezkoumatelnosti.
75. Žalobci dále namítají nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí. Mají za to, že na jejich rozkladové námitky ministr reagoval pouze odkazem na prvostupňové rozhodnutí (které pokládají za nepřezkoumatelné), neuvedl nic konkrétního a pouze konstatoval, že se s námitkami vypořádal. Ani těmito žalobními námitkami soud nepřisvědčil.
76. Ministr v napadeném rozhodnutí nejprve na straně 2 až 5 uvedl důvody, pro které ve výroku I. zamítl rozklad žalobců proti usnesení Ministerstva životního prostředí ze dne 27. 6. 2024, č. j. MZP/2024/240/1437, kterým ředitel odboru výkonu státní správy IV rozhodl, že uvedené oprávněné úřední osoby nejsou vyloučeny z projednávání a rozhodování v řízení o stanovení průzkumného území Hrádek za účelem možného vybudování podzemního úložiště vyhořelého jaderného paliva podle zákona o geologických pracích. Zde se ministr vypořádal zejména s námitkou systémové podjatosti jak ministerstva, tedy prvostupňového orgánu, tak své osoby.
77. Dále na straně 5 až 8 napadeného rozhodnutí ministr uvedl důvody, pro které ve výroku II. zamítl rozklad spolku 2. Alternativa a paní L. F. jako nepřípustný proti rozhodnutí ministerstva ze dne 25. 10. 2024, č. j. MZP/2023/560/383, kterým bylo České republice – Správě úložišť radioaktivních odpadů, podle ustanovení § 4a odst. 4 zákona o geologických pracích stanoveno průzkumné území Hrádek pro zvláštní zásahy do zemské kůry pro zajištění vhodných geologických, strukturních, hydrogeologických, geomechanických a geochemických podmínek pro možnost vybudování podzemního úložiště vyhořelého jaderného paliva a ostatních radioaktivních odpadů.
78. Na straně 8 až 25 napadeného rozhodnutí uvedl ministr důvody, pro které ve výroku III. zamítl rozklad žalobců jako nedůvodný proti rozhodnutí ministerstva ze dne 25. 10. 2024, č. j. MZP/2023/560/383, kterým bylo žadateli stanoveno průzkumné území Hrádek pro zvláštní zásahy do zemské kůry pro zajištění vhodných geologických, strukturních, hydrogeologických, geomechanických a geochemických podmínek pro možnost

Shodu s prvopisem potvrzuje M. P.

vybudování podzemního úložiště vyhořelého jaderného paliva a ostatních radioaktivních odpadů. Právě proti výroku III. napadeného rozhodnutí míří právě projednávaná žaloba.

79. Na straně 9 až 14 napadeného rozhodnutí ministr popsal rozkladové důvody, tj. nedostatečný rozsah vypořádání se s námitkami (nepřezkoumatelnost prvostupňového rozhodnutí), postup v rozporu s platnou právní úpravou, přičemž obce za největší nedostatek považují nepoměřování kolidujících veřejných zájmů, tedy veřejného zájmu na stavbě HÚ a veřejného zájmu na ochraně národního zdroje pitné vody, dále rozpor se státní politikou životního prostředí, nedostatečné zjištění skutkového stavu, resp. neprovedení žalobci navržených důkazů, posouzení otázky postavení České geologické služby nikoli jako nezávislého odborného orgánu (propojení ČGS - SÚRAO, finanční hledisko, předčasnost spolupráce). Následně se ministr věnoval vypořádání jednotlivých námitek: na straně 17 až 18 námitce postupu prvostupňového orgánu v rozporu s platnou právní úpravou, potažmo absenci poměřování kolidujících veřejných zájmů, na straně 17 námitce rozporu se státní politikou životního prostředí, na straně 20 námitce nepřezkoumatelnosti prvostupňového rozhodnutí, na straně 20 až 22 rozhodnutí námitce postavení ČGS nikoli jako nezávislého odborného orgánu.
80. Soud se s žalobci neztotožnil, že se ministr omezil na pouhý odkaz na odůvodnění prvostupňového rozhodnutí. Soud naopak shledal, že ministr srozumitelně a přiměřeně podrobně vysvětlil, proč jednotlivým rozkladovým námitkám nepřisvědčil. Pokud žalobci pokládají odůvodnění za nedostatečné, je třeba připomenout, že rozkladová argumentace byla veskrze opakováním námitek, které žalobci uplatnili již v řízení prvostupňovém a MŽP se s nimi vypořádalo, a to – jak již soud konstatoval – řádně. Námitky rovněž namnoze mířily přímo na vybudování HÚ, takové ministr po právu odmítl. Některé námitky pak byly spíše teoretického charakteru, v takovém případě míře obecnosti námitek odpovídal i způsob jejich vypořádání ze strany ministra.
81. Taktéž žalobní námitky jsou obdobné povahy jako ty, které žalobci uplatnili již ve správním řízení. Soudu není zřejmé, které námitky považují žalobci za opomenuté, naopak je toho názoru, že všechny předestřené otázky již byly správními orgány vyčerpávajícím způsobem zodpovězeny a že pravou příčinou namítané nepřezkoumatelnosti je spíše věcný nesouhlas s prvostupňovým a napadeným rozhodnutím.
82. Konkrétně žalobci v rámci žaloby opětovně namítají nepoměření veřejných zájmů ve smyslu § 4a odst. 6 geologického zákona. Žalobci nesouhlasí s ministrem, že veřejné zájmy, které žalobci předestřeli, tedy kolizi veřejného zájmu na stavbě HÚ a veřejného zájmu na ochraně národního zdroje pitné vody, není třeba posuzovat.
83. Jak již bylo výše soudem uvedeno, ministr se těmito námitkám podrobně věnoval na straně 18 a 19 napadeného rozhodnutí, kde mimo jiné uvedl, že „*Ministerstvo nikde netvrdí, že není na místě veřejné zájmy zvažovat a poměřovat. V napadeném rozhodnutí ministerstvo uvádí, že veřejné zájmy zvažovalo a poměřovalo jen s předmětem tohoto správního řízení a že je nepoměřovalo se záměrem výběru finální lokality nebo s vybudováním a provozem hlubinného úložiště, jak tyto veřejné zájmy zvažují odvolatelé. Přísluší odkázat na zákonná ustanovení, dle kterých je správní řízení o zvláštních zásazích do zemské kůry vedeno. Výsledkem podané žádosti nemá být výběr lokality nebo vybudování a provoz hlubinného úložiště. Předmětem správního řízení je stanovení PU ZZZK, jehož výsledkem bude provedení geologických průzkumných prací nutných k tomu, aby mohla být předmětná lokalita spolehlivě a spravedlivě hodnocena vůči ostatním lokalitám. Bez údajů z tohoto průzkumu a při akceptaci tvrzení odvolatelů o nevhodnosti lokality bez důkladného prověření by následný výběr finální lokality nebyl možný,*

Shodu s prvopisem potvrzuje M. P.

resp. spravedlivý. Sami odvolatelé si dále protiřečí, pokud od začátku tohoto správního řízení poukazují na jeho náročnost a zároveň tvrdí, že může být snadno zjištěno, že daná lokalita je možná vhodná pro stanovení PÚ ZZZK, ale absolutně nevhodná pro vybudování hlubinného úložiště samotného. Toto tvrzení je zřejmě založeno, jak dále uvádí odvolatelé, na kolizi s veřejným zájmem na ochraně „národního“ zdroje pitné vody. Tento důvod ale odvolatelé staví do kolize s výběrem lokality, případně přímo s hlubinným úložištěm, nikoliv do kolize se stanovením PU ZZZK, a zároveň je tento „národní“ zdroj pitné vody takto uváděn hlavně na základě materiálu, který vypracoval právní zástupce odvolatelů. V tomto případě chybí jakákoliv konkrétnější podpovrchová data, která jinak než provedením průzkumných prací nelze získat, a proto popsání tohoto „národního“ zdroje pitné vody vychází zejména z obecných teoretických znalostí. Jak bylo uvedeno v napadeném rozhodnutí s použitím závěrů z posudků ČGS, ve zdravém horninovém prostředí, které by mělo být jediným správným hostitelem pro hlubinné úložiště, lze jen těžko uvažovat o existenci nějakého zdroje vody, natož národního významu. Jak také ministerstvo uvedlo v odůvodnění napadeného rozhodnutí, nelze otázku ochrany vod bagatelizovat, nicméně k pochopení celé problematiky chování jak povrchových, tak podzemních vod by právě mělo pomoci provedení zamýšlených průzkumných prací a monitoringu. Cílem a výsledkem prací v PÚ ZZZK má totiž být právě detailní charakteristika zájmového území nejen z pohledu horninového prostředí, ale také mimo jiné i z pohledu hydrogeologie nebo hydrologie. Bez hlubšího poznání těchto aspektů nelze prokazatelně popsat ony potřebné „přírodní bariéry“ nutné k bezproblémovému fungování podzemního úložiště. Odvolatelé na jednu stranu požadují nezávislé hodnocení znalců, na druhou stranu ale odmítají provedení naprosto nepostradatelných průzkumných prací, které mohou vést i k tomu, že daná lokalita bude nakonec vyhodnocena jako nevhodná. Podle aktuálního stavu poznání lokality nelze jednoznačně tuto lokalitu vyloučit. Nelze souhlasit s tvrzením odvolatelů, že ministerstvo se zarputile odmítá jinými zájmy zabývat. Odkazují na odůvodnění napadeného rozhodnutí, kde jsou veřejné zájmy identifikovány a zváženy s předmětem řízení, tedy s možností stanovení PÚ ZZZK.“

84. S citovaným odůvodněním se soud ztotožňuje a zásadně nesouhlasí s žalobci, že se žalovaný odmítl zabývat střetem zájmu na hledání vhodné lokality pro hlubinné úložiště s jinými možnými veřejnými zájmy. Především prvostupňové rozhodnutí, jak bylo výše rozebráno, toto posouzení obsahuje a ministr ho v napadeném rozhodnutí v adekvátní míře doplnil.
85. V návaznosti na uvedené se proto nemohl soud ztotožnit s námitkou žalobců, kteří s poukazem na zásadu minimalizace zásahů do práv a zájmů (§ 2 odst. 3 správního řádu) a na zásadu souladu s veřejným zájmem (2 odst. 4 správního řádu), nesouhlasí s odmítnutím správních orgánů vypořádat se s věcnými námitkami, jenž se týkají samotného HÚ.
86. Jak správně zdůraznil již žalovaný v prvostupňovém rozhodnutí na straně 13 rozhodnutí, „předmětem tohoto správního řízení je stanovení průzkumného území pro vyhledání vhodné lokality pro umístění úložiště, nikoli jakýkoli krok směřující k jeho výstavbě.“ Zásada minimalizace zásahů do práv a zájmů se de facto promítla v žalovaným zvoleném postupu, kdy v rámci tohoto řízení se v rozhodnutí zabýval otázkou, zda není dán některý z důvodů pro obligatorní zastavení řízení ve smyslu ustanovení § 4a odst. 5 a 6 geologického zákona, neboť při existenci takové skutečnosti by bylo další projednávání věci bezpředmětné. Soud pro stručnost odkazuje na stranu 12 a 13 rozhodnutí, kde žalovaný uvedl podrobně důvody, které jej vedly k závěru, že důvody pro zamítnutí žádosti o stanovení PÚ ZZZK v tomto případě dány nejsou. Z uvedeného vyplývá, že žalovaný z důvodu procesní ekonomie i s ohledem na účelnost tohoto řízení předem eliminoval existenci takových skutečností, pro které by bylo další projednávání věci bezpředmětné.
87. Soud nemohl přisvědčit ani tvrzenému porušení zásady souladu rozhodnutí s veřejným zájmem. Soud opakuje, že žalovaný se velmi podrobně zabýval existencí jiných veřejných zájmů, které by mohly kolidovat se zájmem na stanovení PÚ ZZZK Hrádek, a to na straně 15 až 24 prvostupňového rozhodnutí. MŽP se vyjádřilo k socioekonomickým vlivům a

zdravotním rizikům, k zájmu na ochraně přírody a krajiny, příkladmo i k existenci prvků územního systému ekologické stability s přihlédnutím ke skutečnosti, že nejvýznamnější prvky úrovně regionální jsou soustředěny v plochách regionálních biocenter Čertův Hrádek a Přední skála a navazujících regionálních biokoridorů nebo jejich částí Čertův hrádek - Přední skála, Prachatický les-Čertův hrádek, Čertův hrádek I-Panský les a Křemešník-Čertův hrádek, které se nachází většinou v centrální části navrhovaného průzkumného území. Dále se ministerstvo zabývalo posouzením ochrany zemědělského půdního fondu, posouzením dopravní a technické infrastruktury a památkové péči. Soud toto posouzení možné kolize návrhu na stanovení PÚ ZZZK a jiných veřejných zájmů shledává za zcela přiměřené a dostatečně vypovídající o konkrétních skutečnostech, které žalovaný vzal ve zřetel v rámci svého dílčího závěru, že vzhledem k předmětu řízení ke kolizi s jinými veřejnými zájmy nedochází.

88. Soud se neztotožnil rovněž s námitkou žalobců, že je třeba zvažovat i následné využití HÚ, neboť by průzkum byl samoučelný. Předmětem daného řízení je stanovení PÚ ZZZK, jehož výsledkem bude provedení geologických průzkumných prací nutných k tomu, aby mohla být předmětná lokalita spolehlivě a spravedlivě hodnocena vůči ostatním lokalitám. Soud se ztotožňuje s žalovaným, že bez údajů z tohoto průzkumu i při akceptaci tvrzení žalobců o nevhodnosti posuzované lokality bez důkladného prověření, by následný výběr finální lokality nebyl možný. Jinými slovy žalobci nerespektují smysl této fáze probíhajícího řízení a svými opakujícími se námitkami nad rámec předmětu tohoto řízení de facto oddalují budoucí fázi výběru vhodné lokality.
89. Výše uvedené námitky soud posoudil v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu. V rozsudku ze dne 8. 11. 2018, č. j. 4 As 155/2018-63, NSS nepřisvědčil kasační námitce, že se správní orgány v nedostatečné míře zabývaly otázkou, zda neexistuje jiný veřejný zájem, který by převážil nad zájmem na stanovení průzkumného území ve smyslu § 4a odst. 6 geologického zákona. NSS v tomto rozsudku mj. dospěl k závěru, že ministr správně uvedl, že otázka, zda jiný veřejný zájem nepřevýšil zájem na stanovení průzkumného území, může být zkoumána výlučně ve vztahu k předmětu řízení o stanovení průzkumného území, konkrétně tedy jen k těm činnostem, které mohou být konány na základě rozhodnutí o stanovení průzkumného území, bez vazby na další případné využití území. Ostatně správní orgány vliv průzkumu na veřejný zájem na ochraně vod také posoudily. V době rozhodování o žádosti o stanovení průzkumného území nejsou k dispozici kompletní relevantní informace umožňující posoudit, která lokalita je pro vybudování hlubinného úložiště nejvhodnější, a SÚRAO, resp. správní orgány ani nemohou být objektivně schopny předložit informace ke všem možným variantám případné konečné realizace.
90. K námitce žalobců, že daná lokalita není pro umístění podzemního úložiště vyhořelého jaderného paliva a ostatních radioaktivních odpadů vhodná, přičemž k tomu nabídli důkazy, které však nebyly zohledněny, soud odkazuje na stranu 17 prvostupňového rozhodnutí, kde žalovaný posuzoval žalobci předložený dokument tzv. *Strategie „2021-2030“ národních zdrojů pitné vody v lokalitě (Čertův) Hrádek*, ke kterému uvedl, že „jej sepsal Mgr. et Bc. Luboš Kliment (právní zástupce dotčených obcí). Tento dokument ze široka popisuje lokalitu Hrádek jako „národní“ zdroj pitné vody, který je nutno chránit. Kromě lokálních zdrojů pitné vody (ať už povrchových nebo podpovrchových) jsou v dokumentu zmiňovány i další, blízké zdroje či vodní nádrže (některé zatím jen plánované). Dotčené obce ve svém vyjádření předložily, mimo jiné důkazy, také odborný posudek České geologické služby na zmiňovaný dokument. Ministerstvo nechce v žádném případě nijak bagatelizovat ochranu vod a uvědomuje si sílu tohoto veřejného zájmu, nicméně musí souhlasit s posudkem České geologické služby. Ačkoliv byl zmiňovaný dokument sepsán se značným entuziasmem, chybí mu hlubší odborný náhled na věc

(z pohledu geologie, hydrogeologie) a bohužel obsahuje některé zavádějící informace. Z odborného hlediska je těžko představitelné, že by se ve zdravém (nezvětralém) horninovém masivu tvořeném krystalickými horninami mohl vyskytovat jakýkoliv hlubší (stovky metrů) zdroj pitné vody, natož pak národního významu. V předmětné lokalitě se dle dosavadních výsledků geologických a hydrogeologických výzkumů jedná především o lokální zdroje vod z mělkého oběhu v deluviálních sedimentech, případně přípovrchových tektonicky či jinak rozrušených částech horninového masivu, které jsou obecně většinou dotovány atmosférickými srážkami. Předpoklad většího hlubšího oběhu vod v neporušeném horninovém masivu je fyzikálně nemožný. K případným možným obavám ze ztráty vody ve stávajících podzemních zdrojích lze uvést, že dle vyjádření žadatele budou v rámci geologických prací využívány jak vrty stávající (monitoring, odběry vzorků), tak nové vrty, které budou vždy umístovány v místech, kde je předpoklad proudění podzemní vody a nejsou umístovány v blízkosti vrtů stávajících, aby bylo zabráněno střetu zájmů. Umístění takového vrtu je vázáno na souhlas vlastníka. Riziko ztráty je tedy minimální s tím, že všechny hluboké vrty budou izolovány tak, aby mělké zvodně nebyly ovlivněny. Mělké vrty pak sice budou zasahovat mělkou podzemní vodu, avšak tyto vrty nebudou čerpané, tudíž k ovlivnění mělkých podzemních vod nemůže docházet. Vzhledem ke geologické stavbě území nemůže docházet ani k „provrtání“ hluboké zvodně, neboť v žulových vrstvách se hluboké zvodně nenacházejí s tím, že do hlubokých vrstev voda maximálně při vhodných podmínkách prolíná. Ostatní zamýšlené průzkumné práce (kopané sondy) budou zaměřeny úzce lokálně, místně i časově, a za běžně dodržovaných podmínek provádění těchto prací nepředstavují riziko ani pro podzemní ani povrchové zdroje pitné vody. Ministerstvo vyjádření žadatele akceptuje, přičemž je toho názoru, že minimální rizika spojená s ohrožením podzemních vod, která budou při plánování a provádění průzkumných prací sledována, zájem na ochraně podzemních vod vůči výše prezentovanému zájmu na stanovení PÚZZK nefavorizují. V podobném duchu je potřeba nahlížet i na ochranu povrchových vod.“

91. Dále ministerstvo na straně 19 uvedlo, že „obce požadují ověření skutečností prostřednictvím nezávislých institucí a požadují jejich vyjádření ve věci, a to Výzkumného ústavu vodohospodářského T. G. Masaryka, Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti, v.v.i., dále ověření znaleckým posudkem doc. Mgr. A. B., Ph.D. z Ústavu geologie a pedologie Mendelovy univerzity v Brně a výsledkem výše zmíněného znalce. K tomuto bodu má ministerstvo za to, že jsou z pohledu předmětu řízení nadbytečné. Jak uvádějí dotčené obce: „Cílem zpracovávaného znaleckého posudku by mělo být posouzení vlivu (množství a kvality) vody vytékající z důlního díla (úložiště jaderného odpadu) na povrchovou vodu, do které bude vyústěna, která je pak užívána jako zdroj pitné vody pro hromadné zásobování obyvatelstva.“ Je tedy patrné, že cílem posudků by opět mělo být až hlubinné uložení, o kterém ale není toto správné řízení. Nadto, jak bylo uvedeno výše v odstavci týkajícím se ochrany veřejného zájmu na ochraně vod, jedním z cílů plánovaných průzkumných prací je právě detailní poznání hydrogeologických a hydrologických vlastností dotčené oblasti.“

92. Ministr v napadeném rozhodnutí k námitce neprovedení navrhovaných důkazů na straně 19 a 20 dodal, že „v tomto bodě si odvolatelé opět protiřečí, protože zmiňovaný dokument „Strategie 2021 až 2030“ byl nejen přílohou, ale také jako jediný dokument byl kompletně okopírován (uveden) v samotném vyjádření odvolatelů s tím, že to byli právě odvolatelé (a nikoliv ministerstvo), kteří jej označili ve svém vyjádření jako klíčový (viz. strana 4 vyjádření odvolatelů, kde je uvedeno cit.: „Klíčovým dokumentem, který shrnuje relevantní skutečnosti, postoj, dosavadní i plánovanou činnost všech dotčených obcí v projednávané věci je: STRATEGIE „2021 - 2030 „OCHRANY NÁRODNÍCH ZDROJŮ PITNÉ

Shodu s prvopisem potvrzuje M. P.

VODY V LOKALITĚ (ČERTŮV) HRÁDEK." Nadnesené je také tvrzení odvolatelů ohledně desítek stran námitek či stovek stran důkazních materiálů, které údajně ministerstvo přehlíží. Zmiňované vyjádření prof. R. vyjadřuje, jak sám tento autor píše, osobní názor. Ten je založený přednostně na teoretických či obecných znalostech, případně povrchových (či mělce podpovrchových) charakteristik širšího okolí a je vypracován především jako vyjádření k vhodnosti lokality coby trvalého úložiště jaderného odpadu. Je také důležité zmínit, že autor se zde zabývá možnou kontaminací prostředí z dané výstavby či provozu trvalého hlubinného úložiště a lokalitu porovnává na základě principu podobnosti s dalšími plutonickými tělesy bez ověření těchto vlastností in situ. Přísluší opakovat, že bez získání potřebných relevantních dat by lokalita byla hodnocena jen v teoretickém rovině. Jak ministerstvo uvedlo v napadeném rozhodnutí, všechny navržené důkazní návrhy odvolatelů mají přímou spojitost s výběrem lokality nebo se samotným hlubinným úložištěm, a nikoliv s předmětem řízení - PUZZK, proto je ministerstvo vyhodnotilo jako nadbytečné a takto to také uvedlo v napadeném rozhodnutí“.

93. Žalobci uvádí, že trvají na provedení navrhovaných důkazů, když bez jejich vypořádání je napadené rozhodnutí rovněž nepřezkoumatelné a navíc se jediným odborným podkladem stal posudek ČGS. Ani této námitce nemohl soud přisvědčit. Žalobci odmítají respektovat zákonnou úpravu, včetně judikatury NSS a nabízí důkazní prostředky, které jdou nad rámec předmětu řízení. Není smyslem soudního řízení opakovat argumenty, které již uvedly správní orgány. Ve spisovém materiálu se kromě odborných podkladů, které jsou součástí žádosti, nachází rovněž zejm. vyjádření Obvodního báňského úřadu pro území krajů Libereckého a Vysočina, vyjádření odboru životního prostředí Magistrátu města Jihlavy, odborné vyjádření odboru životního prostředí Městského úřadu Pelhřimov, bezvýhradně souhlasné vyjádření Ministerstva průmyslu a obchodu a vyjádření Krajského úřadu Kraje Vysočina (srov. bod 64 tohoto rozsudku). Soud shledává shromážděné podklady pro rozhodnutí v předmětné věci za dostatečné, nevyžadující v této fázi řízení další doplňování. Ostatně samotný průzkum má za cíl obstarání dalších odborných dat o vlastnostech předmětné lokality, bez nichž nelze činit závěry o její vhodnosti či porovnávat s dílčími závěry vztahujícími se k ostatním posuzovaným lokalitám.
94. Soud tedy uzavírá, že důkazní návrhy pokládá za nadbytečné a jejich neprovedení v souladu se zákonnou úpravou, protože v této fázi řízení by s ohledem na předmět řízení (stanovení PÚ ZZK pro zjištění vhodných geologických, strukturních, hydrogeologických, geomechanických a geochemických podmínek pro možnost vybudování podzemního úložiště vyhořelého jaderného paliva a ostatních radioaktivních odpadů) nemohly přispět k prokázání skutečností rozhodných pro rozhodnutí v dané věci. Spisový materiál (zejména žádost o stanovení průzkumného území, včetně jejích příloh a doplnění) obsahuje dle názoru soudu dostatek podkladů pro stanovení průzkumného území. Na podporu uvedeného soud poukazuje na rozsudek NSS ze dne 15. 8. 2019, č. j. 9 As 121/2018-47, konkrétně jeho body 35, 39 či 40.
95. Stejně tak soud shledal nadbytečným provedení důkazu navrženého žalobci dne 11. 12. 2025, a sice „Technickou zprávu 848/2025 REV.1 - TECHNICKÉ ŘEŠENÍ HLUBINNÉHO ÚLOŽIŠTĚ 2025 (rev.1)“. Technické řešení a rozsah průzkumu území, o nějž v tomto řízení jde, jsou zřejmé ze žádosti SÚRAO o stanovení PÚ ZZK. Technické řešení samotného hlubinného úložiště je pro toto řízení irelevantní.
96. Závěrem k prvnímu žalobnímu bodu soud konstatuje, že neshledal ani namítané porušení základních zásad správního řízení. Obce byly jako účastníci řízení vyrozuměny

Shodu s prvopisem potvrzuje M. P.

„Oznámením o zahájení správního řízení“ ze dne 20. 3. 2023 o tom, že je zahájeno předmětné řízení, včetně poučení dle § 36 odst. 1 a 2 správního řádu a stanovení lhůty 60 dnů k realizaci jejich práv. Byla jim zaslána žádost, včetně grafických příloh a odkazu na internetové stránky, kde se lze seznámit s obsáhlejšími dokumenty. Došlo i k projednání žádosti s obcemi na ústním jednání, které se uskutečnilo dne 13. 11. 2023, o čemž svědčí protokol z ústního jednání z tohoto dne, který je součástí správního spisu, včetně prezenční listiny účastníků ústního jednání s vlastnoručními podpisy účastníků. Protokol obsahuje seznam stanovisek obcí, dotčených orgánů státní správy a organizací, která byla předána při ústním jednání či dodána poštou. Účastníkům řízení bylo zasláno také „Oznámení o ukončení shromažďování podkladů v řízení o stanovení průzkumného území pro zvláštní zásah do zemské kůry na lokalitě Hrádek“ s uvedením lhůty 15 dnů od doručení oznámení pro možnost činit úkony ve smyslu §§ 36, 37, 38 správního řádu a s upozorněním, že po uplynutí této lhůty bude vydáno rozhodnutí ve věci. Popsanému postupu nelze dle soudu ničeho vytknout. Takový postup nelze označit za porušení zásady rovnosti či porušení práva na spravedlivý proces. Nedošlo ani k tvrzenému porušení zásady zákonnosti, vydaná rozhodnutí shledal soud v souladu se zákonnou úpravou (viz vypořádání následujících žalobních bodů).

97. *Ve druhém žalobním bodu žalobci nesouhlasí s postupem správních orgánů, který je dle nich v rozporu s platnou právní úpravou. Žalobci mají za to, že žalovaný neposoudil celou záležitost komplexně a postupoval v rozporu s § 4a odst. 6 geologického zákona. Žalovaný měl žádost SÚRAO zamítnout, neboť průzkum je v rozporu se státní politikou životního prostředí, dle níž ochrana přírody patří mezi stěžejní oblasti životního prostředí, na jejichž ochraně a zachování má český stát prioritní zájem. Zájem na ochraně zdrojů pitné vody a přírody a krajinu před negativními vlivy okolí a vnějšími zásahy by měl dle názoru žalobců převážet nad zájmem na stanovení průzkumného území v lokalitě Hrádek.*
98. *Podle § 4a odst. 6 geologického zákona ministerstvo žádost o stanovení průzkumného území dále zamítne zejména v případě, že průzkum je v rozporu se státní surovinovou politikou, státní politikou životního prostředí, zájmy obrany státu, zahraničními závazky státu nebo pokud další veřejný zájem převyší zájem na dalším průzkumu a následném využití výhradního ložiska.*
99. *Žalobci opakují obsahově stejné námitky, které již uvedli v rámci správního řízení. Z tohoto důvodu se jimi zabýval podrobně již prvostupňový orgán. Soud upozorňuje, že závěr o tom, zda průzkum „je v rozporu se státní surovinovou politikou, státní politikou životního prostředí, zájmy obrany státu, zahraničními závazky státu“ nebo zda „další veřejný zájem převyší zájem na dalším průzkumu a následném využití výhradního ložiska“, spadá do oblasti správního uvážení ministerstva. Úkolem soudu není nahradit správní orgán v jeho odborné kompetenci ani nahradit správní uvážení uvážením soudním, nýbrž posoudit, zda se správní orgán v napadeném rozhodnutí dostatečně vypořádal se zjištěným skutkovým stavem, resp. zda řádně a úplně zjistil skutkový stav řádným procesním postupem, a zda tam, kde se jeho rozhodnutí opíralo o správní uvážení, nedošlo k vybočení z mezí a hledisek stanovených zákonem. Pokud jsou tyto předpoklady splněny, nemůže soud z těchto skutečností vyvozovat jiné nebo přímo opačné závěry. Soudní přezkum správního uvážení je rozsahově omezen, a to v § 78 odst. 1 s. ř. s., který stanoví, že soud pro nezákonnost zruší napadené rozhodnutí správního orgánu tehdy, zjistí-li, že správní orgán překročil zákonem stanovené meze správního uvážení nebo toto uvážení zneužil (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 7. 2009, č. j. 8 Afs 85/2007-54).*

100. Žalovaný dospěl k závěru, že nebyl dán důvod pro zamítnutí žádosti o stanovení PÚ ZZZK z důvodů uvedených v § 4a odst. 6 geologického zákona. Z níže uvedených důvodů (ale rovněž s odkazem na odůvodnění k prvnímu žalobnímu bodu) soud vyhodnotil, že pro závěr žalovaného, že jiný veřejný zájem nepřevýší zájem na provedení průzkumu, byly splněny podmínky, že žalovaný tuto svou úvahu srozumitelně odůvodnil a celkově dbal mezi správním uvážení stanovených mu zákonem.
101. Jak dovodil žalovaný, zájem na hledání ideální lokality pro výstavbu hlubinného úložiště je veřejným zájmem vysokého významu, vyplývajícím mimo jiné z mezinárodních závazků ČR. Žalovaný se neopomenul zabývat i možností umístění radioaktivních odpadů a vyhořelého jaderného paliva v úložišti v jiném členské státě EURATOM, poukázal přitom na ustanovení čl. 4 odst. 1 směrnice 2011/70/Euratom, dle kterého je obecnou zásadou konečná odpovědnost každého členského státu za nakládání s vyhořelým jaderným palivem a radioaktivními odpady, které v tomto státě vznikly, a obcemi rovněž zmiňovaný čl. 4 odst. 4, dle kterého se radioaktivní odpad uloží primárně v tom členském státě, v němž vznikl, pokud nedojde k dohodě o uložení v jiném členském státě. Ve vztahu k předmětu řízení žalovaný zdůraznil, že předmětem tohoto správního řízení je stanovení průzkumného území pro vyhledání vhodné lokality pro umístění úložiště, nikoli jakýkoli krok směřující k jeho výstavbě. Stanovení PÚ ZZZK a následný průzkum v současnosti vybraných lokalit ve fázi vyhledávání neznamená, že v budoucnu nemůže být uzavřena dohoda ve smyslu čl. 4 odst. 4 směrnice 2011/70/Euratom. Tato možnost však nezabavuje Českou republiku povinnosti postupovat ve smyslu výše uvedených zásad odpovědnosti za vzniklé radioaktivní odpady a vyhořelé jaderné palivo a jejich uložení na území ČR a je povinností činit kroky potřebné k vybudování úložiště, jehož nezbytným předpokladem je vyhledání vhodné lokality. Právě k tomuto účelu má být stanoveno navrhované PÚ ZZZK, neboť členský stát musí být ve smyslu podaných zásad směrnice 2011/70/Euratom v uvedeném ohledu aktivní, přičemž opačný postup, tedy primární prověřování možností zbavit se radioaktivních odpadů a vyhořelého jaderného paliva uložení v jiném členském státě, by byl v rozporu s těmito mezinárodními závazky.
102. Žalobci připomínají, že Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 28. 3. 1996 (I. US 198/95, obdobně pak i v nálezu Pl. US 24/04 ze dne 28. 6. 2005) uvedl, že: „*ne každý kolektivní zájem lze označit za veřejný zájem*“. Ústavní soud tedy naznává, že veřejný zájem je třeba chápat jako takový zájem, který by bylo možno označit za obecný či obecně prospěšný, přičemž uspokojování kolektivních zájmů jistých skupin může být s obecnými zájmy společnosti v naprostém rozporu. I námitkou obdobného obsahu se již zabýval prvostupňový orgán, který v této souvislosti poukázal na existenci mezinárodních závazků ČR směřujících mj. k vyhledávání lokality vhodné pro umístění úložiště radioaktivních odpadů a vyhořelého jaderného paliva. Soud nemá pochybnosti o významu veřejného zájmu na stanovení průzkumného území Hrádek pro zvláštní zásahy do zemské kůry pro zjištění vhodných geologických, strukturních, hydrogeologických, geomechanických a geochemických podmínek pro možnost vybudování podzemního úložiště vyhořelého jaderného paliva a ostatních radioaktivních odpadů. Uvedené vyplývá nejen z mezinárodních závazků, ale i z povinnosti státních orgánů zajistit průzkum území k vyhledávání lokality vhodné pro umístění úložiště radioaktivních odpadů a vyhořelého jaderného paliva tak, aby se jednalo o co nejvhodnější lokalitu z hlediska geologických vlastností a rovněž s ohledem na jiné veřejné zájmy. Za potenciálně konkurenční veřejné zájmy označilo ministerstvo veřejný zájem na sociálním a ekonomickém rozvoji oblasti a životním prostředí a zdraví obyvatel

dotčených územních celků. Dle soudu se ministerstvo možnému dopadu na jednotlivé veřejné zájmy věnovalo zcela adekvátně, když možný dopad posoudilo ve vztahu k socioekonomickým vlivům a zdravotním rizikům, k ochraně přírody a krajiny, k ochraně zemědělského půdního fondu, k dopravní a technické infrastruktuře a k památkové ochraně. Soud se ztotožňuje se správními orgány, že je ve veřejném zájmu, aby stát prostřednictvím správních orgánů splnil svou povinnost vypořádat se vzniklými radioaktivními odpady, a to bezpečným a udržitelným způsobem, tedy formou hlubinného úložiště, k němuž je třeba nejprve stanovit a provést průzkum vhodné lokality.

103. Úvaha žalobců, že veřejný zájem do jisté míry představuje proměnlivou veličinu závislou na konkrétních podmínkách případu, dle soudu není v dané věci na místě. Veřejný zájem na stanovení PÚ ZZZK pro zjištění vhodných geologických, strukturních, hydrogeologických, geomechanických a geochemických podmínek pro možnost vybudování podzemního úložiště vyhořelého jaderného paliva a ostatních radioaktivních odpadů je obsažen v právní úpravě regulující ukládání radioaktivních odpadů. Jak již ministerstvo v prvostupňovém rozhodnutí uvedlo, lze poukázat na řadu dokumentů, které svědčí o zájmu ČR na vyhledávání lokality vhodné z hlediska její geologické stavby pro umístění hlubinného úložiště (zejména usnesení vlády ČR ze dne 26. 8. 2019, č. 597/2019, kterým byla ve vazbě na ustanovení § 108 odst. 1 atomového zákona schválena aktualizovaná Koncepce nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem v ČR, kdy východiskem pro její aktualizaci byly požadavky vyplývající ze Směrnice Rady 2011/70/Euratom ze dne 19. 7. 2011, kterou se stanoví rámec společenství pro odpovědné a bezpečné nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem). V souladu s touto koncepcí probíhá proces výběru vhodných lokalit úložiště v několika fázích postupného zužování počtu a plošného rozsahu lokalit.
104. K námitce žalobců, že navrhovaný průzkum je v rozporu se Státní politikou životního prostředí, lze uvést, že Surovinová politika ČR či Politika životního prostředí se otázkami spojenými s vyhledáváním vhodného úložiště pro umístění radioaktivních odpadů a vyhořelého jaderného paliva nezabývají. Jak k tomuto přiléhavě doplnil ministr v napadeném rozhodnutí, *„důsledná ochrana životního prostředí zcela jistě neznamená, že se této ochraně má podřídit vše ostatní. Pokud odvolatelé tvrdí, že stát má prioritní zájem na ochraně a zachování přírody, resp. na ochraně pitné vody, přírody a krajiny a že by tento zájem státu měl převážet nad zájmem na stanovení PU ZZZK (tento zájem odvolatelé mylně přisuzují jen žadateli, ačkoliv se v tomto případě de facto také jedná o stát), je na místě připomenout, že nalezení lokality pro vybudování hlubinného úložiště, případně i vybudování úložiště samotného nemá v současné době žádnou jinou alternativu a je tedy veřejným zájmem nejvyšší priority.“*
105. Soud s výše uvedenými argumenty žalovaného souhlasí. Je přirozené a logické, že ve společnosti existují vedle sebe různé společenské zájmy. V daném případě upřednostňují žalobci veřejný zájem na ochraně přírody nad veřejným zájmem na nalezení lokality pro vybudování hlubinného úložiště. Právní ochrana životního prostředí je rozsáhlá a je obsažena v mnoha právních předpisech (např. zákon o životním prostředí, vodní zákon, lesní zákon, zákon o ochraně ovzduší, zákon o ochraně přírody a krajiny a mnohé další zákony, nařízení a vyhlášky). Tato právní úprava se však nijak nedotýká, resp. nevylučuje veřejný zájem na splnění povinnosti České republiky vypořádat se se vzniklým radioaktivním odpadem bezpečným způsobem, a to formou hlubinného úložiště, k čemuž je třeba nejprve stanovit a provést průzkum vhodné lokality. Tato povinnost – která má ostatně sama o sobě rovněž značný význam v oblasti ochrany životního prostředí – vyplývá

Shodu s prvopisem potvrzuje M. P.

z již uvedených mezinárodních závazků ČR a z atomového zákona. V souladu s § 108 odst. 1 atomového zákona pak byla přijata koncepce nakládání s radioaktivním odpadem a vyhořelým jaderným palivem, která stanovuje přímé ukládání radioaktivního odpadu do HÚ jako základní strategii pro zneškodnění tohoto odpadu. Z právní úpravy zejména zákona o geologických pracích pak vyplývá postup i povinnosti správních orgánů, kterým musí dostat, aby byly zajištěny zákonem stanovené podmínky pro stanovení PÚ ZZZK. Řízení o stanovení PÚ ZZZK je řízením zahajovaným na základě žádosti. Žadatel je před vydáním rozhodnutí povinen splnit všechny podmínky uvedené v zákoně o geologických pracích (§ 4 odst. 2, 8 zákona o geologických pracích). Správní orgány v rámci řízení jsou povinny posoudit nejen, zda žádost splňuje požadavky kladené na náležitosti žádosti o stanovení PÚ ZZZK, ale rovněž posoudit, zda nejsou naplněny důvody pro zamítnutí žádosti vyplývající z ustanovení § 4a odst. 5, 6 zákona o geologických pracích. Zákonem je i upravena součinnost dalších správních orgánů, které v průběhu správního řízení k návrhu sdělují svá stanoviska. Jsou jimi i příslušné odbory Krajských úřadů, jejichž obvodu se návrh na stanovení PÚ ZZZK dotýká, tyto se vyjadřují k návrhu i z hlediska ochrany přírody. V posuzovaném případě soud ověřil, že nejen tato vyjádření, ale i vyjádření obcí se stala podkladem pro vydání napadených rozhodnutí, v nichž došlo i k posouzení otázky, zda jiné veřejné zájmy nepřevažují nad veřejným zájmem na stanovení PÚ ZZZK (viz výše). Postup žalovaného, který se v rozhodnutí zabýval rovněž možným dopadem ve vztahu k ochraně přírody a krajiny, shledává soud souladný se zákonnou úpravou.

106. Žalobci tvrdí, že byla porušena Aarhuská úmluva, neboť stanovení průzkumného území determinuje, kde bude potenciálně umístěno hlubinné úložiště; jedná se tedy o „ranou fázi“, kde účast veřejnosti je povinná (čl. 6 odst. 4 Aarhuské úmluvy). Žalobci rovněž poukazují na princip prevence, zakotvený v § 13 zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí.
107. Žalobci opomíjí skutečnosti vyplývající ze správního spisu, a sice že jim jako účastníkům řízení nebyla upřena žádná procesní práva. Obce byly včas vyrozuměny o zahájení řízení, dostatečně včas informovány o předmětném záměru, ústní jednání bylo nařízeno s přítomností veřejnosti a konáno v městysi Dolní Cerekev ke konečné podobě návrhu poté, kdy bylo všem účastníkům řízení umožněno se podrobně seznámit s podklady rozhodnutí. Soud se tedy nemohl ztotožnit s tvrzením, že by veřejnost byla v tomto řízení ignorována či že by došlo k „vyloučení obcí z tohoto řízení“. K tomu lze toliko dodat, podle Ústavního soudu Aarhuská úmluva není přímým pramenem jakýchkoliv občanských práv či závazků, natož práv či svobod základních. Ustanovení Aarhuské úmluvy týkající se účastenství veřejnosti na některých rozhodovacích procesech, nemají podle Ústavního soudu povahu self-executing, protože nemají přímý účinek a nelze z ní dovodit bezprostředně použitelné právo kohokoliv na účastenství v řízení (blíže viz nálezy Ústavního soudu Pl. ÚS 22/17 bod 96).
108. Soud se neztotožnil ani s námitkou neexistence právního rámce. Žalovaný rozhodoval dle platné a účinné právní úpravy, která zde v době podání žádosti SÚRAO existovala. K této otázce se de facto vyjádřil již NSS, který v rozsudku ze dne 8. 11. 2018, č. j. 4 As 155/2018-63 v 33. bodu uvedl, že *„stavbu hlubinného úložiště je potřebné podle § 34 odst. 1 písm. b) zákona č. 44/1988 Sb. o ochraně a využití nerostného bohatství, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „horní zákon“), posuzovat jako jeden ze zvláštních zásahů do zemské kůry. Z druhého odstavce tohoto ustanovení vyplývá, že se na uvedené zásahy včetně vyhledávání a průzkumu přiměřeně použije § 11 horního zákona, který se jinak vztahuje na vyhledávání a průzkum ložisek vyhrazených nerostů a výhradních ložisek nevyhrazených nerostů a stanoví, že*

Shodu s prvopisem potvrzuje M. P.

tuto činnost lze provádět jen na průzkumném území stanoveném podle zvláštního předpisu. Tímto předpisem je geologický zákon, konkrétně jeho ustanovení § 22a a § 4a. Ze znění § 22a geologického zákona plyne, že je při vyhledávání a průzkumu vhodné lokality pro zvláštní zásah do zemské kůry potřeba postupovat „obdobně“ jako by se jednalo o vyhledávání a průzkum výhradního ložiska, tj. v režimu podle § 4a geologického zákona.“

109. Dne 1. 7. 2024 nabyl účinnosti zákon o HÚ. V posuzovaném případě však žalovaný s ohledem na znění přechodného ustanovení § 9 odst. 1 zákona o HÚ („Řízení o stanovení průzkumného území pro zvláštní zásah do zemské kůry, jejichž předmětem je hlubinné úložiště, která nebyla pravomocně skončena přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se dokončí podle dosavadních právních předpisů“) správně dokončil řízení dle zákonů platných v době podané žádosti a podle platného zákonného rámce také rozhodl.
110. Soud ke druhému žalobnímu bodu shrnuje, že význam získání dat z průzkumu území za účelem hledání nejvhodnější lokality pro vybudování hlubinného úložiště je dozajista veřejným zájmem vyplývajícím v první řadě z potřeby co možná bezpečného ukládání radioaktivních odpadů, tedy veřejným zájmem vysokého významu. Jak žalovaný v přezkoumávaných rozhodnutích srozumitelně vysvětlil, jiné v úvahu přicházející veřejné zájmy samotným průzkumem buď vůbec dotčeny nejsou, nebo jsou dotčeny pouze v zanedbatelné míře, případně je jejich dotčení předcházeno stanovením podmínky č. 4 v prvostupňovém rozhodnutí a rovněž garancí dodržení požadavků na provádění průzkumných prací vyplývajících z jednotlivých zákonů (jak bylo podrobně popsáno v žádosti SÚRAO a bude dále rozpracováno v projektu geologických prací). Úvahy žalovaného o kolizi veřejných zájmů soud pokládá za srozumitelné, logicky soudržné a dostatečně odborně podložené. Ve spisovém materiálu se nachází kromě odborných podkladů, které jsou součástí žádosti také vyjádření dalších subjektů, z nichž nevyplývá, že by stanovení PÚ ZZZK bránila některá zásadní překážka. Jinými slovy soud na základě spisového materiálu neshledal, že by v projednávaném případě existoval veřejný zájem, který by bránil provedení toliko průzkumu lokality nebo již v této fázi zcela zjevně a bez dalšího vylučoval eventuální budoucí výstavbu hlubinného úložiště.
111. Pro úplnost soud připomíná, že v otázce interpretace § 4a odst. 6 geologického zákona nastavila judikatura Nejvyššího správního soudu poměrně striktní hranice posuzování dalších veřejných zájmů. Např. v rozsudku NSS ze dne 29. 5. 2020, č. j. 2 As 377/2018-61, NSS vyslovil: „Pokud jde o kasační námitku oprávněného nezohlednění následného využití území stěžovatelem, k této otázce se Nejvyšší správní soud také v rozsudcích Čihadlo (zejm. bod 43) a Kraví Hora vyjadřoval. Posuzování dalších veřejných zájmů by při stanovení průzkumného území bylo obvykle předčasné, neboť by bylo v mnoha ohledech hypotetické.“ [...] „Ve fázi bližšího zkoumání nadějných lokalit obvykle není možno s jistotou říci, že konkrétní lokalita nebude pro trvalé úložiště vhodná s ohledem na zájmy obce, na jejímž území se nachází, či konkrétních tam žijících lidí. Výběr lokality pro trvalé úložiště musí být založen na posouzení řady kritérií, mezi nimiž nicméně klíčová budou kritéria opírající se o geologický průzkum všech nadějných lokalit a srovnávající jejich geologické parametry. Teprve budou-li známy parametry vhodnosti nadějných lokalit z hledisek geologických, dají se tyto parametry pro účely konečného výběru poměřovat s dalšími hledisky, mezi nimi i lokálními zájmy. Jinak řečeno, nejprve je nutno mít dostatek informací o míře geologické vhodnosti jednotlivých nadějných lokalit a teprve poté je možno na základě těchto informací provést konečný výběr.“
112. Ve třetím žalobním bodu žalobci vznášejí námitku podjatosti MŽP a jeho ministra.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. P.

113. Podle ust. § 14 správního řádu

(1) Každá osoba bezprostředně se podílející na výkonu pravomoci správního orgánu (dále jen "úřední osoba"), o níž lze důvodně předpokládat, že má s ohledem na svůj poměr k věci, k účastníkům řízení nebo jejich zástupcům takový zájem na výsledku řízení, pro nějž lze pochybovat o její nepodjatosti, je vyloučena ze všech úkonů v řízení, při jejichž provádění by mohla výsledek řízení ovlivnit.

(2) Úřední osoba není vyloučena podle odstavce 1, pokud je pochybnost o její nepodjatosti vyvolána jejím služebním poměrem nebo pracovněprávním nebo jiným obdobným vztahem ke státu nebo k územnímu samosprávnému celku.

114. K výkladu citovaných ustanovení NSS v rozsudku ze dne 2. 8. 2023, č. j. 6 As 52/2023-127, dovodil, že i po novele účinné od 1. 11. 2018 nic nebrání aplikaci závěrů, které rozšířený senát NSS k riziku systémové podjatosti vyslovil v usnesení ze dne 20. 11. 2012, č. j. 1 As 89/2010-119, č. 2802/2013 Sb. NSS. Je tedy třeba vycházet z toho, že „[s]lužební či pracovní vztah úřední osoby ke státu nebo územnímu samosprávnému celku sám o sobě nezpůsobuje vyloučení úřední osoby ve věci, v níž má stát či územní samosprávní celek svůj vlastní zájem. K tomu musí přistoupit další okolnosti svědčící tomu, že takový zájem může být v dané věci prosazován právě prostřednictvím vztahu ekonomické závislosti úřední osoby na státu či územním samosprávném celku. Provedenou novelu správního řádu je pak třeba chápat jako posílení důrazu právě na tyto přistupující okolnosti.“. K výkladu ust. 14 správního řádu lze odkázat na.

115. Závěr o podjatosti a o vyloučení úředních osob z důvodu nadkritické míry podjatosti je tedy vyhrazen toliko výjimečným případům. Zásadně nemůže být založen okolnostmi, jež by znamenaly automatické konstatování systémové podjatosti typově v celé řadě správních řízení (srov. rozsudek NSS ze dne 27. 11. 2025, č. j. 10 As 137/2025-125). Právě k tomu však argumentace žalobců směřuje.

116. Žalobci vznášejí námitku podjatosti s ohledem na propojení žadatele jakožto nestranného odborného poradního orgánu a žalovaného správního orgánu. Propojení těchto subjektů žalobci opírají zejména o skutečnost, že SÚRAO jako žadatel v řízení o stanovení PÚ ZZZK spolupracuje s ČGS, která je příspěvkovou organizací zřízenou MŽP a mezi SÚRAO a ČGS byla dne 21. 12. 2021 uzavřena Smlouva o horizontální spolupráci. Žalobci poukazují na to, že propojenost SÚRAO a ČGS se promítla i v umístění loga na žádosti o stanovení PÚ ZZZK. Upozorňují i na tvrzenou finanční provázanost spočívající v tom, že ČGS jako příspěvková organizace zřízená MŽP je finančně závislá na svém zřizovateli, další finanční vztah má vyplývat ze Smlouvy o horizontální spolupráci, uzavřené mezi SÚRAO a ČGS. Žalobci z existence finančního vztahu mezi SÚRAO a ČGS, který má vliv i na rozpočet MŽP dovozují, že MŽP se dostává do pozice, kdy nerozhoduje jako nestranný správní orgán, neboť na tomto rozhodnutí závisí zvýšení či snížení jeho vlastního rozpočtu.

117. Žalobci de facto vytýkají jednotlivým organizačním složkám státu, že plní své funkce na bázi spolupráce. V obecné rovině lze uvést, že MŽP je ústředním orgánem státní správy pro ochranu přirozené akumulace vod, ochranu vodních zdrojů a ochranu jakosti podzemních a povrchových vod, ochranu ovzduší, ochranu přírody a krajiny, ochranu zemědělského půdního fondu, výkonu státní geologické služby, ochranu horninového prostředí, včetně ochrany nerostných zdrojů a podzemních voda pro geologické práce a ekologický dohled nad těžbou.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. P.

118. MŽP přijalo Opatření č. 2/2024, o vydání úplného znění zřizovací listiny státní organizace ČGS (dále jen „Opatření“), z něhož mimo jiné vyplývá, že Česká geologická služba je státní organizací, jejímž účelem je výkon státní geologické služby na Opatření území ČR. Předmětem činnosti ČGS je dle bodu 2.1 Opatření shromažďování, zpracování a poskytování údajů o geologickém složení území, ochraně a využití přírodních nerostných zdrojů podzemních vod a o geologických rizicích a geologický výzkum území České republiky – orientovaný základní výzkum, aplikovaný geologický výzkum, tvorba základních geologických, odvozených a účelových map území ČR. Předmětem činnosti ČGS je dále rovněž [dle bodu 2.5 písm. a), b), f), j) Opatření] shromažďování, trvalé uchovávání, odborné zpracovávání, vyhodnocování a zpřístupňování geologické dokumentace a výsledků geologických prací provedených fyzickými a právníckými osobami na území České republiky s cílem umožňovat jejich využití odbornou veřejností zejména pro odbornou podporu orgánů státní správy (a), odbornou podporu ve věcech státního a veřejného zájmu (b), tvorbu surovinové politiky státu a energetické koncepce státu (f), usměrňování a řízení geologického průzkumu vyhrazených nerostů a ostatních nerostných zdrojů a stanovení průzkumných území a vydávání předchozích souhlasů k podání návrhu na stanovení dobývacích prostorů na území České republiky.
119. SÚRAO byla zřízena k 1. 6. 1997 Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR jako státní organizace. Na základě původního atomového zákona (zákon č. 18/1997 Sb.) byl bezpečný provoz úložišť a ukládání radioaktivních odpadů uložen právě SÚRAO. Od 1. 1. 2001 je SÚRAO ve smyslu § 51 zákona č. 219/2000 Sb. organizační složkou státu. Základním úkolem SÚRAO je tedy bezpečné ukládání radioaktivních odpadů dosud vyprodukovaných i budoucích, a to s ohledem na jadernou bezpečnost a radiační ochranu člověka i životního prostředí.
120. Vytýkaná spolupráce SÚRAO s ČGS i v podobě uzavřené Smlouvy o horizontální spolupráci nemůže dle soudu svědčit o systémové podjatosti. Z výše popsaných funkcí a činnosti ČGS dle soudu jednoznačně vyplývá, že jde o odbornou státní organizaci, jejímž účelem je výkon státní geologické služby. Vzhledem k předmětu její činnosti vyplývajícímu ze zákona nelze úspěšně brojit nejen proti využívání služeb této státní organizace, ale ani proti uzavřené Smlouvě o horizontální spolupráci. Je tomu tak proto, že ČGS je odbornou státní organizací, která disponuje geologickou dokumentací i výsledky geologických prací provedených fyzickými a právníckými osobami na území České republiky a v tomto smyslu má jedinečné odborné postavení. Právě za tímto účelem (mimo jiné) byla i zřízena. Nadto ze strany ČGS nebylo do řízení dodáno žádné vyjádření či stanovisko.
121. Dovození-li žalobci propojenost SÚRAO a ČGS z umístění loga na žádosti o průzkum, soud v tomto nespatřuje indicii svědčící o podjatosti ministerstva. ČGS se podílela na vytvoření, resp. ověření dat v žádosti, popř. jejich přílohách obsažených. O tuto skutečnost však nelze opírat námitku systémové podjatosti, která je postavena na hypotetickém základu brojícím ve své podstatě proti struktuře a plnění funkcí jednotlivých organizačních složek státu. Sama skutečnost, že organizační složka státu plní funkce a úkoly jí svěřené zákonem za spolupráce jiných organizačních složek státu, nemůže být úspěšně napadána, ale ani nemůže být důvodem pro tvrzenou systémovou podjatost. ČGS je vykonavatelem státní geologické služby. Je mimo jiné pověřena i evidencí a archivací geologických prací, disponuje tak daty, které jiný subjekt nemá. Pokud tedy ČGS při vypracování žádosti o stanovení PÚ ZZZK spolupracovala jako odborný garant, nezakládá to podjatost MŽP.

122. Totéž lze vztáhnout i na poukaz žalobců ohledně finanční provázanosti ČGS a MŽP, jenž se týká rozpočtů ČGS a MŽP. Akceptaci argumentace žalobců by ve svém důsledku vedla k absurdnímu závěru, že pokud MŽP zřídí jakoukoli státní organizaci, její odborná činnost založí sama o sobě v určitých typech řízení systémovou podjatost. Jak přiléhavě vyzdvihl žalovaný ve svém vyjádření, ministerstvo nakládá s vládou schváleným rozpočtem. Případný příjem ČGS nemůže nijak ovlivnit předem schválený rozpočet ministerstva, potažmo rozpočet ČGS. Nadto ČGS neprovádí výdělečnou činnost, finanční částka vyplývající ze Smlouvy o horizontální spolupráci, představuje režijní náklady za provedenou práci. Soud si při nejlepší vůli nedokáže představit, že by v případě nevyhovění žádosti o stanovení PÚ ZZZL došlo ke snížení rozpočtu příspěvkové organizace kompenzovanému ze strany zřizovatele.
123. Poukazují-li žalobci na předčasnost spolupráce odrážející se v uzavřené Smlouvě o horizontální spolupráci s návrhem, aby si soud vyžádal zprávy o všech činěných úkonech, společně s vyúčtováním za tyto poskytnuté úkony, pak soud odkazuje na již výše uvedené a dodává, že dokazování o všech činěných úkonech státní organizací ČGS shledává nadbytečným, zcela se vymykajícím předmětu řízení o návrhu na stanovení průzkumného území Hrádek. Úvaha žalobců o vysoké míře podjatosti celého MŽP, z čehož žalobci dovozují nemožnost vydání prvostupňového rozhodnutí MŽP, je zcela mylná, postavená toliko na dovozování podjatosti na základě zákonodárcem (státem) vytvořené struktury jednotlivých organizačních složek státu a plnění jejich funkcí na bázi spolupráce mezi nimi.
124. Žalobci vznesli rovněž námitku podjatosti ministra MŽP, kterou odůvodnili jeho politickým zadáním a politickou odpovědností. Žalobci dovozují politický zájem ministra, když již dne 21. 12. 2020 bylo usnesením vlády ČR rozhodnuto o schválení návrhu zúžení počtu lokalit pro budoucí hlubinné úložiště na 4 preferované a o dalším postupu prací k výběru dvou kandidátních lokalit, obsažených v části IV materiálu čj. 1528/20. Ve stejném usnesení byl mj. schválen i tříletý a dlouhodobý plán činnosti SÚRAO. Žalobci následně popisují přijetí jednotlivých aktů Evropské unie v oblasti jaderné energetiky, z níž vyplývá, že stavba nových jaderných bloků znamená urychlenou stavbu hlubinného úložiště a inkorporaci evropské úpravy pro oblast jaderné energetiky do systému nakládání s radioaktivními odpady v České republice. Z uvedeného dle žalobců vyplývá, že ministr je sám vázán politickými rozhodnutími a míra pochybnosti o jeho nestrannosti je tedy dána možná ještě ve větší míře než u napadaného ministerstva.
125. Ani této námitce nemohl soud přisvědčit. Žalobci zcela opomíjí skutečnost, že ministr MŽP stojí v čele MŽP a má svou odpovědnost právě z titulu své funkce. Je pravdou, že politický význam či kontroverznost předmětu správního řízení může být signálem ke zvýšené opatrnosti (viz rozsudek NSS ze dne 24. 1. 2024, č. j. 1 As 174/2022-99). Na tomto místě však soud musí opětovně připomenout, že předmětem soudního přezkumu je nyní pouze stanovení PÚ ZZZK, jehož prostřednictvím má dojít k získání dat o vlastnostech lokality Hrádek. I s ohledem na to soud shledal, že v řízení nemohla být z politických důvodů překročena nadkritická míra podjatosti.
126. K poukazu žalobců na recentní právní akty a environmentální cíle, z nichž dovozují politické zadání a v jeho důsledku podjatost ministra, soud upozorňuje, že způsob vypořádání se se vzniklým radioaktivním odpadem je otázkou řešenou dlouhodobě. Ve vztahu k nyní předmětné lokalitě lze připomenout, že o stanovení PÚ ZZZK Hrádek v etapě

vyhledávání rozhodlo MŽP již v roce 2014, a to na základě žádosti podané SÚRAO dne 25. 9. 2013.

127. Soud rovněž připomíná, že při zkoumání podjatosti je nutno vycházet nikoliv ze subjektivního přesvědčení účastníků řízení (ani samotné rozhodující osoby) o podjatosti, či naopak nestrannosti, nýbrž z existence objektivních okolností, které jsou způsobilé vyvolat oprávněné pochybnosti o nezaujatosti této osoby v konkrétním případě (srov. zejm. rozsudek NSS ze dne 29. 1. 2025, č. j. 1 As 146/2024-93, č. 4669/2025 Sb. NSS). Takové objektivní okolnosti dle názoru soudu v předmětné věci dány nejsou.
128. Soud tedy argumentaci žalobců uvedené ve třetím žalobním bodu nepřisvědčil, naopak se ztotožnil se závěry žalovaného uvedených v prvostupňovém a žalobou napadeném rozhodnutí, jimiž byly námitky podjatosti shledány nedůvodnými, a dovolí si na ně v podrobnostech odkázat.

VII. Závěr a náklady řízení

129. Na základě shora uvedeného Městský soud v Praze dospěl k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
130. O nákladech řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle kterého má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci měl plný úspěch žalovaný, kterému však v řízení žádné náklady nad rámec jeho běžných činností nevznikly. Soud proto rozhodl, že žalobci nemají právo na náhradu nákladů řízení a žalovanému se náhrada nákladů řízení nepřiznává.
131. Náklady vzniklé v souvislosti s plněním soudem uložené povinnosti zúčastněným osobám v řízení nevznikly a důvody hodné zvláštního zřetele soud neshledal (§ 60 odst. 5 s. ř. s.), proto soud konstatoval, že osoba zúčastněná na řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. P.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 17. prosince 2025

JUDr. Ludmila Sandnerová v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje M. P.